

На основу члана 50. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) и члана 43. став 3. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 - др. закон), на предлог Министарства финансија,

Влада доноси

ЗАКЉУЧАК

1. Усваја се Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2023. години, који је Савет Комисије за контролу државне помоћи усвојио на 3. седници, одржаној 14. априла 2025. године, који је саставни део овог закључка.

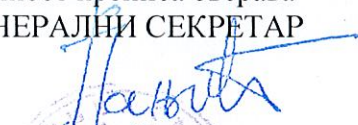
2. Овај закључак, ради реализације, доставити Министарству финансија и Комисији за контролу државне помоћи.

05 Број: 401-6168/2025

У Београду, 21. јуна 2025. године

В Л А Д А

Тачност преписа оверава
ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Петар Јањић

ПРЕДСЕДНИК

проф. др Ђуро Мацут, с.р.

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00002/2024-01

Датум: 14. април 2025. године

Сремска 3-5, Београд

**ИЗВЕШТАЈ О ДОДЕЉЕНОЈ ДРЖАВНОЈ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ У 2023. ГОДИНИ**

Април, 2025. године

РЕЗИМЕ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2023. ГОДИНУ

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2023. годину сачињен је на основу Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19) и у складу са Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи („Службени гласник РС“, бр. 41/21 и 60/21).

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2023. годину представља аналитички преглед додељене државне помоћи у тој години, а ради свеобухватности прегледа и праћења кретања, приказани су и упоредни подаци за 2021. и 2022. годину.

Извештај се заснива на подацима који су прикупљени од давалаца државне помоћи (јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа, као и државних органа и органа државне управе).

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2023. годину садржи податке о државној помоћи намењеној подстицању индустрије и услуга (сектор индустрије и услуга) али и помоћ додељену за подстицање пољопривредне производње (сектор пољопривреде). Помоћ додељена сектору пољопривреде приказана је само у укупним додељеним износима помоћи, с обзиром на то да се одредбе Закона о контроли државне помоћи не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству. Такође, дат је приказ и укупне *de minimis* помоћи коју су даваоци доделили и та помоћ се у анализи података приказује посебно.

Учешће државне помоћи (у коју је укључена и пољопривреда) у бруто домаћем производу (у даљем тексту: БДП) 2023. године је 2,3%, док је учешће државне помоћи у БДП у 2022. години износило 2,7%, а у 2021. години 3,5%. У апсолутном износу, државна помоћ је у 2023. години додељена у укупном износу од 190.311 милиона динара (1.623 милиона евра¹), док је у 2022. години додељена државна помоћ у износу од 187.871 милион динара (1.599 милиона евра), а у 2021. години у укупном износу од 221.876 милиона динара (1.887,6 милиона евра).

Сектору пољопривреде 2023. године додељена је помоћ у апсолутном износу од 58.721 милион динара (501 милион евра), што у односу на 2022. и 2021. годину представља увећање за 1%, односно 44%. Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2023. године износило је 31%, док је 2022. и 2021. године износило 31% односно 18,4%. Помоћ која се додељује сектору пољопривреде се наводи у укупном износу с обзиром да

¹ Народна банка Србије, просечан званични средњи курс динара према евра за 2023. годину износи ЕУР 1 = РСД 117,2513

се одредбе Закона о контроли државне помоћи не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству у складу са Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 83/08).

Државна помоћ је додељена сектору индустрије и услуга 2023. године у апсолутном износу од 129.821 милион динара (1.107 милиона евра). Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2023. године је износило 69%, 2022. године 64%, а 2021. године 52,9%. Ова помоћ у односу на 2022. и 2021. годину бележи раст.

COVID-19 мере државне помоћи се као посебна категорија државне помоћи од 2020. године бележе и анализирају. Ову врсту помоћи даваоци су додељивали ради отклањања и умањења последица изазваних пандемијом заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-Co-V-2. У 2023. години ова помоћ је додељена у апсолутном износу од 1.769 милиона динара (15,1 милион евра). Учешће ове помоћи у 2023. години у укупно додељеној државној помоћи је износило 1%. Ова помоћ у односу на 2022. и 2021. годину бележи значајно умањење када је износила 9.295 милиона динара, односно 63.578 милиона динара.

Садржај

1. УВОД	6
1.1. Дефинисање основних појмова	7
1.2. Елементи државне помоћи	7
1.3. Услови под којима одређене мере не представљају државну помоћ	11
1.4. Усклађена државна помоћ	12
1.4.1. Увек усклађена државна помоћ (Члан 5. став 1. Закона)	13
1.4.2. Државна помоћ која може бити усклађена (Члан 5. став 2. Закона)	13
1.5. Шема државне помоћи и индивидуална државна помоћ	13
1.6. Методологија израде извештаја о додељеној државној помоћи	14
2. ПРЕГЛЕД ПОДАТАКА ДОБИЈЕНИХ ОД ДАВАЛАЦА ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ	18
2.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе и покрајинских органа и управа	19
2.1.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе	19
2.2. Подаци прикупљени од покрајинских органа и управа	21
2.2.1. Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама	22
2.2.2. Покрајински секретаријат за привреду и туризам	23
2.2.3. Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу	24
2.2.4. Служба за реализацију програма развоја АПВ	24
2.3. Подаци прикупљени од државних органа и органа државне управе	25
2.3.1. Министарство финансија	26
2.3.2. Министарство финансија - Пореска управа	26
2.3.3. Министарство финансија - Управа царина	27
2.3.4. Министарство привреде	27
2.3.5. Министарство привреде - Фонд за развој Републике Србије	29
2.3.6. Министарство привреде - Развојна агенција Србије	30
2.3.7. Министарство информисања и телекомуникација	30
2.3.8. Министарство културе	32
2.3.9. Министарство културе - Филмски центар Србије	33
2.3.10. Министарство туризма и омладине	33
2.3.11. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	34
2.3.12. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Национална служба за запошљавање	34
2.3.13. Министарство заштите животне средине	35
2.3.14. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	36
2.3.15. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Агенција за луке	36

2.3.16. Министарство рударства и енергетике	37
2.3.17. Фонд за иновациону делатност	37
2.3.18. Министарство државне управе и локалне самоуправе	38
2.3.19. Центар за дигиталну трансформацију	38
2.3.20. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.....	39
2.3.21. Министарство науке, технолошког развоја и иновација	39
2.3.22. Министарство унутрашње и спољне трговине	40
3. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА	41
3.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље у периоду 2021-2023. година.....	42
3.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године по категоријама	46
3.2.1. Хоризонтална државна помоћ	52
3.2.2. Регионална државна помоћ за улагање.....	56
3.2.3. Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса	58
3.2.4. COVID-19 мере државне помоћи	59
3.2.5. Секторска државна помоћ.....	59
3.3. Инструменти додељене државне помоћи у 2023. години у Републици Србији	61
3.3.1. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2023. године према инструментима доделе	64
3.3.1.1. Субвенције.....	65
3.3.1.2. Порески подстицаји	65
3.3.1.3. Повољни кредити.....	65
3.3.1.4. Остало	66
3.3.1.5. Гаранције	66
3.3.1.6. Смањење доприноса за обавезно социјално осигурање.....	67
4. ПОМОЋ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ (<i>de minimis</i> помоћ)	68
5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА.....	71

1. УВОД

Комисија за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија) је самостална и независна организација која у складу са Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19 – у даљем тексту: Закон) врши јавна овлашћења и има статус правног лица.

Савет Комисије је у току 2023. године одржао 47 седница, на којима је донето укупно 129 аката. Од наведеног броја 31 акат чине решења о утврђивању постојања и оцени усклађености државне помоћи и 25 решења којима се обуставља поступак. Такође, 4 акта се односи на дата мишљења о усклађености прописа, 2 обавештења се односило на обавезу усклађивања са Законом, док се 41 обавештење односило на потребу пријаве државне помоћи, а 18 обавештења о достављеним упитима електронским путем. Укупно 8 акта се односе на захтеве за допуну документације и приступ информацијама од јавног значаја.

Споразумом о стабилизацији и придруживању (Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08 - у даљем тексту: ССП)), чланом 73. став 5, Република Србија је ради обезбеђивања транспарентности у области државне помоћи, преузела обавезу да надлежним институцијама Европске уније редовно доставља годишњи извештај о државној помоћи, следећи методологију и приказ који је садржан у прегледу државне помоћи Европске уније.

У складу са Законом, Комисија сачињава годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године на основу података прикупљених од давалаца државне помоћи и доставља га Влади на усвајање. Рок за достављање података је најкасније до 15. јуна текуће за претходну годину², међутим ради објективности и свеобухватности годишњег извештаја Комисија прихвата и достављене податке након прописаног рока.

Методологија израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи прописана је Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи чији је саставни део Образац 1 – Табела о додељеној државној помоћи ДДП.

² Члан 50. став 2. Закона о контроли државне помоћи

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2023. годину (у даљем тексту: Извештај за 2023. годину) је 20. по реду годишњи извештај који је до сада сачињен³, а 13. израђен у складу са методологијом Европске уније.

1.1. Дефинисање основних појмова

Државна помоћ

Државна помоћ представља сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода коју додељује давалац државне помоћи у било ком облику, којом се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга, којом се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније (члан 3. став 1. Закона).

Давалац државне помоћи

Давалац државне помоћи је надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, или свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику (члан 4. став 1. Закона).

Корисник државне помоћи

Корисник државне помоћи је учесник на тржишту, односно свако правно и физичко лице које обавља економску делатност, тј. делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту а коме се додељује државна помоћ у било ком облику (члан 4. став 2. Закона). Довољно је доказати да корисник државне помоћи обавља економску активност и да послује на тржишту, при чему „природа“ корисника није релевантна, јер чак и непрофитне организације могу узети учешће у економским активностима, односно могу бити корисници државне помоћи.

1.2. Елементи државне помоћи

Упутством о начину за оцењивање да ли трансакција садржи државну помоћ („Службени гласник РС“, број 34/23) уређује се начин на који се оцењује да ли мера (трансакција)

³ Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2006. години је аналитички (упоредни) преглед додељене државне помоћи у 2004, 2005. и 2006. години, www.kkdp.gov.rs

коју спроводи надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима садржи државну помоћ.

Ако мера обухвата следеће кумулативне и међусобно условљене елементе трансакција садржи државну помоћ:

- (1) постојање учесника на тржишту;
- (2) стварни или потенцијални јавни расход или умањењено остварење јавног прихода (приписивост мере држави и њено финансирање јавним средствима);
- (3) стављање одређеног учесника на тржишту у повољнији положај у односу на конкуренте или давање предности производњи одређене робе и/или услуге (предност и селективност);
- (4) постојање опасности од нарушавања конкуренције на тржишту и утицаја на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

(1) Постојање учесника на тржишту

Правила о државној помоћи примењују се само ако је корисник помоћи учесник на тржишту.

Учесник на тржишту је свако правно или физичко лице које обавља економску делатност без обзира на његову правну форму (облик организовања), начин финансирања и власничку структуру (принцип неутралности).

Економска делатност представља делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту.

Учесник на тржишту је и свако правно или физичко лице, које није основано у циљу стицања добити (нпр. удружења, спортске организације, синдикати, верске заједнице, невладине и друге недобитне организације) ако обавља економску делатност, односно делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту.

Субјекти који су део јавне управе сматрају се учесником на тржишту ако обављају економску делатност, односно делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту.

Учесником на тржишту сматра се и субјект који истовремено обавља економске и неекономске делатности и то само у делу који се односи на обављање његове економске делатности, без обзира да ли је обавља као претежну или споредну.

(2) Стварни или потенцијални јавни расход или умањењено остварење јавног прихода (приписивост мере држави и њено финансирање јавним средствима)

Давање предности директно или индиректно учесницима на тржишту путем јавних средстава, која се могу приписати држави представљају два кумулативна услова, која се приликом оцењивања постојања државне помоћи и одређивања даваоца државне помоћи разматрају заједно (да ли постоји пренос јавних средстава и да ли се тај пренос може приписати држави).

Јавна средства обухватају средства из буџета Републике Србије, буџета локалне власти, организација за обавезно социјално осигурање, других фондова и средства сваког правног лица (јавних и приватних), које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику (пренос јавних средстава постоји и у случају када централна банка обезбеђује финансијска средства одређеној кредитној институцији).

Мера се може приписати држави када јавни орган директно додељује помоћ кориснику, као и када оснива посебно правно лице (јавно или приватно тело) да управља и/или располаже тим средствима, иако то тело ужива дискреционо право при расподели средстава (оснивањем самосталних тела за доделу државне помоћи не искључују се правила о државној помоћи).

(3) Стављање одређеног учесника на тржишту у повољнији положај у односу на конкуренте или давање предности производњи одређене робе и/или услуге (предност и селективност)

Мера је селективна ако се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга.

De jure селективност мере директно произилази из прописа и формалноправно је резервисана само за одређене учеснике на тржишту (за учеснике на тржишту одређене величине, који обављају делатност у одређеним секторима привреде или одређене правне форме; за новоосноване учеснике на тржишту или учеснике на тржишту; за категорије учесника на тржишту са одређеним карактеристикама или функцијама унутар групе; учеснике на тржишту у тешкоћама или учеснике на тржишту који обављају делатност увоза/извоза).

De facto селективност постоји у случајевима у којима, иако су формални критеријуми за примену мере утврђени на уопштен и објективан начин, структура мере је таква да се њеним ефектима стављају у знатно повољнији положај одређене категорије учесника на тржишту.

De facto селективност може наступити због услова или мера које је увела држава како би се одређеним учесницима на тржишту онемогућило остваривање користи (у случају пореске мере, односно давања пореског кредита само за велика улагања, из разлога административне ефикасности, сматра се да је мера *de facto* резервисана само за учеснике на тржишту са значајним финансијским средствима). Мера којом се даје предност учесницима на тржишту у одређеном (кратком) временском периоду сматра се *de facto* селективном.

Давање предности одређеном учеснику на тржишту у односу на конкуренте или производњи одређене робе и/или услуга представља сваку економску корист коју учесник на тржишту не би могао да оствари у уобичајеним тржишним околностима, без државне интервенције, односно без доделе државне помоћи. Ради утврђивања постојања предности оцењује се ефекат који мера има на учесника на тржишту, док облик мере није од значаја за процену да ли она доноси економску предност учеснику на тржишту, нити је релевантан узрок или циљ државне интервенције, као ни да ли је учесник на тржишту могао да је избегне или одбије. Предност постоји ако се државном интервенцијом остварује повољнији финансијски резултат одређеног учесника на тржишту, под условима који се разликују од уобичајених тржишних услова.

(4) Постојање опасности од нарушавања конкуренције на тржишту и утицаја на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније

Додела јавних средстава учесницима на тржишту представља државну помоћ ако се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и ако утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Ако се мером помоћи побољшава положај корисника те помоћи у односу на друге учеснике на тржишту сматра се да таква мера нарушава или постоји опасност да ће се нарушити конкуренција на тржишту. Нарушавање конкуренције на тржишту, у смислу члана 3. став 1. Закона постоји ако се даје предност одређеном учеснику на тржишту у либерализованом сектору, у којем постоји, или би могла да постоји, конкуренција на тржишту.

Ако је учеснику на тржишту поверена обавеза обављања одређене услуге од јавног интереса (ако се иста може поверити трећој страни) није искључена могућност за нарушавање конкуренције на тржишту.

Давање јавних средстава учесницима на тржишту представља државну помоћ у складу са чланом 3. став 1. Закона, само у мери у којој утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније (не утврђује се да ли помоћ заиста има утицај на трговину Републике Србије и земаља чланица Европске уније, већ је довољно утврдити да ли та помоћ може да утиче на ту трговину).

Сматра се да давање јавних средстава учесницима на тржишту може имати утицај на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније иако корисник није директно укључен у прекограничну трговину (због субвенције отежава се другим учесницима на тржишту улазак на тржиште одржавањем или повећавањем локалног снабдевања).

1.3. Услови под којима одређене мере не представљају државну помоћ

Помоћ која се додељује за обављање неекономских делатности које су у искључивој надлежности Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као што су војска, полиција, безбедност и контрола авио саобраћаја, надзор против загађења, и других сличних облика искључиве или поверене надлежности, не представља државну помоћ.

Поред наведених околности, у ситуацији када се помоћ додељује за спровођење економских делатности, а нису кумулативно испуњени одговарајући критеријуми (довољно је да један од четири критеријума за утврђивање државне помоћи није испуњен), конкретна мера не представља државну помоћ. Закон је навео примере конкретних ситуација када мера не доводи до економске предности учесника на тржишту или нема значајан утицај на нарушавање конкуренције, сходно чему није могуће утврдити постојање државне помоћи.

Наиме, члан 6. Закона прописује да накнада за обављање услуге од општег економског интереса не омогућава предност учеснику на тржишту који је прима, те самим тим и не представља државну помоћ ако испуњава следеће услове:

1) одговарајућим актом (законом, одлуком, уговором и сл.) учеснику на тржишту је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса, уз јасно дефинисан обим и садржај те услуге;

2) параметри на основу којих се израчунава висина накнаде утврђени су унапред на објективан и транспарентан начин;

3) висина накнаде не премашује износ неопходан за покривање свих или дела трошкова који су настали при извршењу обавезе обављања услуге од општег економског интереса, узимајући у обзир релевантне приходе који су остварени обављањем те услуге и разумну добит;

4) ако је учесник на тржишту коме је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса изабран у конкурентном поступку јавног надметања чиме се постиже одређивање најадекватније накнаде за обављање те услуге, или, ако учесник на тржишту није изабран у конкурентном поступку јавног надметања, накнада је одређена на основу анализе трошкова (узимајући у обзир и приход и разумну добит) које би приликом обављања одређене услуге од општег економског интереса имао типични учесник на тржишту којим се добро управља, који располаже потребним средствима и остварује позитивне финансијске резултате пословања.

Исти члан прописује и ситуацију када трансакција не садржи државну помоћ, односно ако се надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима понаша у складу са уобичајеним тржишним околностима у конкретној ситуацији, на начин како би се понашао типични учесник на тржишту у приватној својини, сходно условима и критеријумима које ближе уређује Комисија.

На исти начин и гаранција коју надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима даје у складу са тржишним условима не омогућава предност учеснику на тржишту, односно не представља државну помоћ.

Закон је у члану 8. истакао околност када додела средстава не ограничава или не нарушава конкуренцију на тржишту, самим тим не испуњава неопходан критеријум за утврђивање постојања државне помоћи. Помоћ мале вредности (*de minimis* помоћ) је помоћ која нема значајан утицај на нарушавање конкуренције на тржишту и на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

1.4. Усклађена државна помоћ

Законом су у члану 5. предвиђене околности у којима се државна помоћ сматра да је усклађена, сходно чему је направио јасну разлику између увек усклађене државне помоћи и државне помоћи која може бити усклађена уколико су испуњени одговарајући услови и критеријуми ближе прописани подзаконским актима.

1.4.1. Увек усклађена државна помоћ (Члан 5. став 1. Закона)

Увек усклађену државну помоћ представља помоћ која је социјалног карактера, намењена потрошачима без дискриминације у односу на порекло робе, односно производа, који чине конкретну помоћ, односно помоћ која се додељује ради отклањања штете проузроковане природним непогодама или у другим ванредним ситуацијама у складу са законом којим се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама.

1.4.2. Државна помоћ која може бити усклађена (Члан 5. став 2. Закона)

Државна помоћ може бити усклађена ако се додељује ради:

- 1) унапређења економског развоја подручја у Републици Србији са изузетно ниским животним стандардом или са високом стопом незапослености;
- 2) отклањања озбиљног поремећаја у привреди Републике Србије или извођења одређеног пројекта од посебног значаја за Републику Србију и државу чланицу Европске уније;
- 3) унапређења развоја одређених привредних делатности или одређених привредних подручја у Републици Србији, ако се тиме не утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније;
- 4) унапређења заштите и очувања културног наслеђа, ако се тиме не нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Услови и критеријуми у односу на које се оцењује усклађеност су ближе прописани подзаконским актима⁴.

1.5. Шема државне помоћи и индивидуална државна помоћ

Шема државне помоћи

Шема државне помоћи представља скуп свих прописа који чине основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати), односно нацрта, или предлога прописа, који ће по доношењу представљати основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени - познати (члан 3. став 2. Закона).

⁴ О подзаконским актима више погледати интернет страницу [Подзаконски акти \(kkdp.gov.rs\)](http://www.kkdp.gov.rs)

Индивидуална државна помоћ

Индивидуална државна помоћ представља помоћ која се додељује на основу акта даваоца државне помоћи унапред одређеном кориснику или помоћ индивидуалном кориснику која се додељује на основу шеме државне помоћи, а за коју постоји обавеза пријаве на основу Закона (члан 3. став 3. Закона).

1.6. Методологија израде извештаја о додељеној државној помоћи

Методологија годишњег извештаја укључује начин прикупљања податка, приказивања државне помоћи и инструмената доделе у односу на њихову врсту, као и начин обраде и анализе података прикупљених од јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа, као и државних органа и органа државне управе.

- Прикупљање података о додељеној државној помоћи

Давалац државне помоћи дужан је да води евиденцију о додељеној државној помоћи и Комисији достави до 15. јуна текуће за претходну годину неопходне податке за сачињавање извештаја. За тачност и истинитост достављених података одговара давалац. Годишњи извештај о додељеној државној помоћи Комисија усваја најкасније до трећег квартала текуће године за претходну годину и подноси га Влади на усвајање.

Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи (у даљем тексту: Правилник) прописан је начин на који се подаци прикупљају. Наиме, подаци се достављају на Обрасцу 1 – Табела о додељеној државној помоћи ДДП, који садржи: податке о даваоцу и корисницима државне помоћи, податке о актима којима се додељује индивидуална државна помоћ или шемама државне помоћи, податке о правном основу за доношење акта или шеме (ако није пропис), податак о броју и датуму акта којим се додељује појединачна државна помоћ ако се додељује на основу шеме, податак да ли је Комисија оценила акт или шему и ако јесте податак о броју решења/другог акта Комисије, податак о додељеном износу државне помоћи, категорији (врсти) државне помоћи, инструменту доделе, извору финансирања и трајању државне помоћи.

- Приказ државне помоћи у односу на врсту помоћи

Чланом 4. Правилника прописано је да се државна помоћ разврстава, зависно од циља и износа додељене државне помоћи, према следећим категоријама/врстама:

1. Регионална државна помоћ:

- 1.1. регионална државна помоћ за улагање,
- 1.2. регионална оперативна државна помоћ,
2. Хоризонтална државна помоћ:
 - 2.1. државна помоћ за микро, мала и средња правна лица,
 - 2.2. државна помоћ за приступ финансирању за МСП,
 - 2.3. државна помоћ за истраживање, развој и иновације,
 - 2.4. државна помоћ за усавршавање,
 - 2.5. државна помоћ за запошљавање,
 - 2.6. државна помоћ ради отклањања штетних последица проузрокованих одређеном природном катастрофом,
 - 2.7. државна помоћ за спортску и вишенаменску рекреативну инфраструктуру,
 - 2.8. државна помоћ за локалну инфраструктуру,
3. Секторска државна помоћ:
 - 3.1. државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике,
 - 3.2. државна помоћ у сектору културе и информисања,
 - 3.3. државна помоћ у сектору саобраћаја,
 - 3.4. државна помоћ за затварање рудника угља,
4. Државна помоћ за санацију и реструктурирање,
5. Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса,
6. Остало.

- Приказ инструмената доделе државне помоћи у односу на врсту

Државна помоћ може се доделити у различитим облицима који се за потребе ове области називају инструменти доделе државне помоћи.

Члан 3. став 4. Закона предвиђа следеће инструменте доделе:

- 1) субвенција (бесповратна средства) или субвенционисана каматна стопа на кредите,
- 2) фискална олакшица (умањење или ослобођење од плаћања пореза, доприноса, царина и других фискалних дажбина),
- 3) гаранција државе, сваког правног лица које располаже и/или управља јавним средствима или другог даваоца државне помоћи, дата по условима повољнијим од тржишних,
- 4) одрицање од добити и/или дивиденде државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима,
- 5) отпис дуга према држави, локалној самоуправи или правном лицу које управља или располаже јавним средствима,
- 6) продаја или коришћење имовине у јавној својини по цени нижој о тржишне,

- 7) куповина или коришћење имовине по цени вишој од тржишне од стране државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима,
- 8) друге инструменте у складу са Законом.

Државна помоћ која се додељује кроз претходно наведене инструменте се мора транспарентно исказати кроз новчану противвредност која као таква има утицај на кумулацију државне помоћи.⁵ Давалац је дужан да државну помоћ која се додељује у облику бесповратних средстава изражава у бруто износу, тј. износу пре одбитка пореза и других накнада. Ако се државна помоћ не додељује у облику бесповратних средстава, износ државне помоћи мора бити изражен у облику бесповратних средстава, тј. у њиховој (бруто) новчаној противвредности. Поред тога, државна помоћ која се исплаћује у више рата се мора дисконтовати на вредност у тренутку доделе при чему се за дисконтовање користи дисконтна стопа⁶ која важи у тренутку доделе.

- Преглед прикупљених података јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа и државних органа и органа државне управе

Обрада података се спроводи у оквиру две фазе израде годишњег извештаја које подразумевају преглед и анализу прикупљених података добијених од давалаца државне помоћи (јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа и државних органа и органа државне управе).

У оквиру прегледа прикупљених података, као прве фазе израде извештаја, дати су подаци о свим даваоцима државне помоћи, правним основима по којима је додељена државна помоћ, врстама државне помоћи и инструментима доделе државне помоћи који су укључени у извештај и чине део укупне додељене државне помоћи. Такође, дат је приказ и *de minimis* помоћи и правног основа по којем су даваоци доделили ову помоћ, што је исказано засебно и независно од укупних износа државне помоћи.

Да би пропис представљао шему државне помоћи или да би мера индивидуалне помоћи представљала државну помоћ, неопходно је да садржи пренос јавних средстава, на селективан начин којим ће се омогућити економска предност једном или више учесника на тржишту, што ће за последицу имати ограничавање или нарушавање конкуренције и утицај на конкуренцију и трговину са ЕУ⁷. Уколико један од четири елемената за утврђивање постојања државне помоћи није испуњен, сматраће се да конкретан пропис

⁵ Кумулација представља збир додељене државне помоћи која има јединствен циљ и намену независно од врсте, инструмента доделе и даваоца државне помоћи. У циљу утврђивања преосталог дозвољеног износа конкретне државне помоћи, давалац је дужан да, пре доделе државне помоћи од корисника прибави писану изјаву да ли му је и по ком основу претходно додељена државна помоћ за исте оправдане трошкове, и изврши кумулацију. Оправдани трошкови су трошкови за које је дозвољено доделити државну помоћ у зависности од врсте и намене државне помоћи.

⁶ <https://kkdp.gov.rs/#rIdKamatnaStopa>

⁷ Више о елементима за утврђивање постојања државне помоћи погледати одељак 1.2.

или индивидуална мера не представља државну помоћ. Стога, средства која су додељена на основу таквих прописа, нису уврштена у овај извештај, јер не представљају државну помоћ. Истовремено, ако се по одређеној шеми државне помоћи у току извештајне године није поступало, односно ако средства нису додељена иако су била опредељена у буџету (нпр. нису спроведени јавни позиви), овај извештај није обухватио наведене податке, имајући у виду да није било корисника средстава.

- *Анализа података прикупљених података јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа, као и државних органа и органа државне управе*

Анализа података се спроводи у оквиру друге фазе израде извештаја и чини је статистичка обрада података која уједно обједињује и релације у односу на претходне извештајне године (2021. и 2022. година). Како би било могуће да се прикажу релације у односу на претходну извештајну годину неопходно је да Влада усвоји извештај у текућој години за претходну.

Анализа података обухвата однос државне помоћи и основних макроекономских показатеља, укупно додељену државну помоћ по категоријама и инструментима, као и државну помоћ са и без помоћи додељене сектору пољопривреде. На крају је посебно анализиран и износ *de minimis* помоћи.

2. ПРЕГЛЕД ПОДАТАКА ДОБИЈЕНИХ ОД ДАВАЛАЦА ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

Овај део садржи податке о свим даваоцима државне помоћи, правним основима по којима је додељена државна помоћ, врстама државне помоћи и инструментима доделе државне помоћи који су укључени у извештај и чине део укупне додељене државне помоћи. Такође, дат је приказ и *de minimis* помоћи и правних основа по којима су је даваоци додељивали иако се она у анализи података приказује посебно.

Преглед података укључује и даваоце и правне основе по којима је одобрена помоћ у сектору пољопривреде премда се она у анализи података не рашчлањује и приказује се само у укупном износу.

Од укупног броја јединица локалне самоуправе (174), 122 јединице су доставиле обрасце прописане Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи, док 52 јединице локалне самоуправе нису доставиле тражене обрасце. Од 122 јединице локалне самоуправе 72 јединице локалне самоуправе су имале доделу државне помоћи у току 2023. године, док је 50 јединица локалне самоуправе доставило празне обрасце.

Аутономна покрајина Војводина је доставила извештаје за покрајинске органе и управе и то за њих 25, од чега су 4 препознати као даваоци државне помоћи.

Поред наведеног, 30 државних органа и органа државне управе доставили су обрасце у складу са Правилником од којих су 22 државна органа и органа државне управе препознати као даваоци државне помоћи у 2023. години и укључени су у преглед података.

2.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе и покрајинских органа и управа

Извештај за 2023. годину пружа увид у активности доделе државне помоћи од стране јединица локалне самоуправе и покрајинских органа. Укупно додељена средства јединица локалних самоуправа износила су 3.788.828.905,00 динара, док су укупна средства Аутономне покрајине Војводине износила 3.272.534.211,00 динара. Већина додељеног износа је била намењена услугама од општег економског интереса и *de minimis* помоћи.

Подаци указују на различите врсте државне помоћи које су биле додељене, укључујући и подршку секторима као што су пољопривреда, култура и заштита животне средине, с тим да треба нагласити да се као основни инструменти доделе у већини случајева јављају субвенције.

2.1.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе

Од укупног броја јединица локалне самоуправе (174), 122 јединице су доставиле обрасце прописане Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи. Од 122 јединице локалне самоуправе 72 јединице локалне самоуправе су имале доделу државне помоћи у току 2023. године, док је 50 јединица локалне самоуправе доставило празне табеле. Остале 52 јединице локалне самоуправе нису доставиле тражене обрасце.

Достављени извештајни подаци након обраде указују на то да су јединице локалне самоуправе у току 2023. године у највећој мери додељивале државну помоћ за обављање услуга од општег економског интереса, помоћ мале вредности односно *de minimis* помоћ (у даљем тексту: *de minimis* помоћ), затим државну помоћ која је сврстана у категорију „остало“, док се државна помоћ у оквиру мера за олакшавање пословања, односно мера превазилажења кризе настале због проглашења COVID-19 пандемије не појављује у овој извештајној години. Сва средства су додељена у укупном износу од 3.788.828.905,00 динара у који је урачуната државна помоћ, као и помоћ за пољопривреду и *de minimis* помоћ. У највећем броју случајева инструмент доделе државне помоћи су биле субвенције.

Јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС) које су додељивале државну помоћ, *de minimis* помоћ и средства за подстицаје у пољопривреди: Апатин, Ада, Аранђеловац, Бабушница, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Барајево, Београд (Секретаријат за комуналне и стамбене послове, Секретаријат за спорт и омладину, Секретаријат за

финансије, Секретаријат за информисање, Секретаријат за јавне приход, Секретаријат за привреду), Блаци, Чачак, Чајетина, Чока, Голубац, Горњи Милановац, Инђија, Ириг, Ивањица, Кањижа, Кнић, Косјерић, Ковин, Крагујевац, Краљево, Крупањ, Кучево, Куршумлија, Лајковац, Љиг, Лозница, Лесковац, Мало Црниће, Младеновац, Ниш, Нова Црња, Нови Сад (Секретаријат за културу, Секретаријат за привреду), Обреновац, Опово, Панчево, Пирот, Пландиште, Пожаревац, Пожега, Пријепоље, Рашка, Рума, Севојно, Шид, Смедерево, Смедеревска Паланка, Сопот, Србобран, Сремски Карловци, Стара Пазова, Сурдулица, Сокобања, Свилајнац, Сврљиг, Суботица, Темерин, Уб, Ужице, Велико Градиште, Владичин Хан, Владимирци, Власотинце, Врање, Врбас, Жабал, Жагубица, Зајечар, Житиште, Зрењанин.

ЈЛС које нису додељивале државну помоћ, односно оне које су послале празне табеле: Алексинац, Алибунар, Бач, Бачка Топола, Баточина, Бечеј, Бојник, Бољевац, Бор, Босилеград, Црна Трава, Деспотовац, Дољевац, Глоговац, Гроцка, Кикинда, Кладово, Књажевац, Косовска Митровица, Костолац, Ковачица, Крушевац, Кула, Лапово, Лебане, Лепосавић, Лучани, Меровина, Нова Варош, Нови Бечеј, Нови Кнежевац, Озаци, Пећинци, Петровац на Млави, Рача, Савски венац, Сента, Сремска Митровица, Стари град, Суботица, Тител, Трговиште, Тутин, Урошевац, Вараварин, Велика плана, Врачар, Вршац, Жабари, Звездара.

- Државна помоћ за културу

Након обраде достављених података утврђено је да је у оквиру државне помоћи за културу додељен износ од **372.563.500,00** динара. Наведени износ обухвата доделу средстава за реализацију културних активности (износ од **63.070.000,00** динара), реализацију пројеката јавног информисања (износ од **291.493.500,00** динара), као и средства која се додељују за реализацију филмских пројеката (износ од **18.000.000,00** динара).

- Остала државна помоћ

Након обраде достављених података утврђено је да су ЈЛС додељивале државну помоћ која је сврстана у категорију „остало“, у износу од **903.193.372,00** динара.

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

ЈЛС су доставиле извештаје о доделили државне помоћи у облику накнада за обављање услуга од општег економског интереса у износу од **1.222.306.212,00** динара (Град Београд има највећи удео у овом износу).

- Помоћ пољопривреди

ЈЛС су доставиле извештаје о додели средстава подстицаја развоју пољопривредне делатности у износу од **140.613.851,00** динара.

- *De minimis* помоћ

Обрађени извештајни подаци дају укупан збир *de minimis* помоћи за ЈЛС у износу од **1.150.151.970,00** динара. Значајно је истаћи да су у оквиру *de minimis* помоћи на локалном нивоу подстицани предузетници, мали и средњи привредни субјекти, пројекти из области јавног информисања и културе.

2.2. Подаци прикупљени од покрајинских органа и управа

Аутономна покрајина Војводина је доставила извештаје за покрајинске органе и управе и то за њих 25, од чега су четири препознати као даваоци државне помоћи. Подаци указују на то да је у току 2023. године у највећој мери додељивана државна помоћ за обављање услуга од општег економског интереса и *de minimis* помоћ. Средства су додељена у укупном износу од **3.272.534.211,00** динара у који је урачуната државна помоћ али и помоћ за пољопривреду и *de minimis* помоћ. У највећем броју случајева инструмент доделе државне помоћи су биле субвенције.

Покрајински органи и управе који су додељивали државну помоћ, *de minimis* помоћ и средства за подстицаје у пољопривреди: Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама; Покрајински секретаријат за привреду и туризам; Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу; Служба за реализацију програма развоја АПВ.

Покрајински органи и управе који нису додељивали државну помоћ, односно они коју су доставили празне табеле: Скупштина АПВ; Служба Скупштине; Покрајинска Влада; Секретеријат Покрајинске Владе; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице; Покрајински секретаријат за здравство; Покрајински секретаријат за финансије; Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине; Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност; Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај; Покрајински секретаријат за спорт и омладину; Управа за капитална улагања Аутономне Покрајине Војводине; Дирекција за робне резерве АПВ; Управа за заједничке послове АПВ; Управа за имовину АПВ; Служба за управљање

људским ресурсима; Служба за интерну ревизију; Покрајински заштитник грађана - Омбудсман; Правобранилаштво АПВ; Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова.

2.2.1. Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама

Покрајински секретаријат је доставио извештаје о додели укупних средства у износу од **1.990.749.860,00** динара. Средства су додељивана као државна помоћ у облику накнаде за обављање услуге од општег економског интереса, државна помоћ за културу (суфинансирање културних активности и филмске индустрије) и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција.

Државна помоћ је додељена на основу: Закона о култури („Службени гласник РС“, број 72/09, 13/16, 30/16 - испр., 6/20, 47/21, 78/21 и 76/23); Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/14, 58/15 и 12/16 – аутентично тумачење); Конкурса за суфинансирање пројеката из области јавног информисања осетљивих група у 2023. години; Конкурса за унапређење професионалних стандарда у 2023. години; Конкурса за суфинансирање производње медијских садржаја у области јавног информисања у 2023. години; Решења о додели средстава на основу појединачног давања у области јавног информисања у 2023. години, број: 137-451-3514/2023-05 од 7. новембра 2023. године; Уредбе о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 105/16 и 112/17); као и на основу Уговора о преносу средстава број: 137-401-996/2023-04 од 1. марта 2023. године Јавној медијској установи „Радио-телевизија Војводине“.

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Секретаријат је доделио државну помоћ у облику накнаде за обављање услуге од општег економског интереса и то у области јавног информисања у износу од **900.000.000,00** динара (издвојена за потребе рада Јавне медијске установе „Радио телевизија Војводина“) на основу Уговора о преносу средстава број: 137-401-996/2023-04 од 1. марта 2023. године.

- Државна помоћ за културу

Секретаријат је доделио средства у износу од **1.001.199.860,00** динара од кога је износ од **941.199.860,00** динара био намењен реализацији културних активности, док је износ од **60.000.000,00** динара био намењен реализацији пројеката филмске уметности.

- *De minimis* помоћ

Секретаријат је доделио средства у износу од **89.550.000,00** динара *de minimis* помоћи додељених у циљу остварења јавног интереса у области јавног информисања, кроз подршку реализацији пројеката јавног информисања.

2.2.2. Покрајински секретаријат за привреду и туризам

- *De minimis* помоћ

Секретаријат је доделио средстава у износу од **519.400.000,00** динара у циљу подстицања предузетника, малих и средњих учесника на тржишту, запошљавања и подршке туризму, и то на основу следећих конкурса и огласа: Јавни конкурс о додели бесповратних средстава привредним субјектима за суфинансирање пројеката од значаја за развој туристичког потенцијала АПВ у 2023. години - број. 144-401-155/2023-04 (**300.200.000,00** динара); Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава привредним субјектима за суфинансирање пројеката од значаја за развој туристичког потенцијала АПВ у 2023. години - број: 144-401-8814/2023-04 (**158.800.000,00** динара); Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава за субвенционисање предузетника, микро и малих правних лица од интереса за развој и ревитализацију послова који се сматрају уметничким и старим занатима, односно пословима домаће радиности у 2023. години број 144-401-428/2023-02 од 27. фебруара 2023. године (**3.000.000,00** динара); Јавни конкурс о додели бесповратних средстава женском предузетништву за субвенционисање трошкова набавке машина/опreme, рачунарске опреме, софтвера или услуге у циљу иновирања и дигитализовања процеса производње и операција у домену маркетинга и трговине у 2023. години број 144-401-1891/2023-02 од 29. марта 2023. године (**8.440.000,00** динара); Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава за субвенционисање трошкова за набавку машина/опreme у 2023. години - стартап за почетнике и младе број 144-401-8164/2023-02 од 12.7.2023. године (**9.803.511,00** динара); Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава женском предузетништву за субвенционисање трошкова набавке машина/опreme, рачунарске опреме, софтвера или услуге у циљу иновирања и дигитализовања процеса производње и операција у домену маркетинга и трговине у 2023. години број 144-401-8739/2023-02 од 11. септембра 2023. године (**13.256.489,00** динара); Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава привредним субјектима за допринос развоју социјалне економије АП Војводине у 2023. години број 144-401-8738/2023-02 од 27. септембра 2023. године (**10.000.000,00** динара); и Јавни оглас за доделу субвенција за samozapošljavanje у АП Војводини у 2023. години (**15.900.000,00** динара). Инструмент доделе је била субвенција.

2.2.3. Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу

Секретаријат је доделио средства намењена регионалном развоју у укупном износу од **761.499.860,00** динара у циљу спровођења мера развојне политике Аутономне покрајине Војводине. Средства је доделио на основу Покрајинске уредбе о условима и начину доделе средстава из буџетског фонда за спровођење мера развојне политике Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 42/17) и Одлуке о образовању Буџетског фонда за спровођење мера развојне политике Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 26/17). Инструмент доделе је била субвенција.

- Регионална државна помоћ за улагање

Од укупно наведеног збира износ од **613.983.229,00** динара био је намењен пројектима улагања.

- Помоћ пољопривреди

Од укупно наведеног збира износ од **147.516.631,00** динара био је намењен пројектима који се спроводе у сектору пољопривреде.

2.2.4. Служба за реализацију програма развоја АПВ

- *De minimis* помоћ

Служба је доделила средства у укупном износу од **884.491,00** динара на основу Финансијског плана и Програма рада Информативног центра, а на основу Покрајинске скупштинске Одлуке о буџету АПВ за 2023. годину („Службени лист АПВ“, број 54/22, 27/23 и 35/23) и Одлуке о Служби за реализацију програма развоја АПВ („Службени лист АПВ“, број 51/2014 и 44/23), а ради реализације семинара на тему имплементације стандарда у производњу и пружање услуга са циљем повећања конкурентности микро, малих и средњих предузећа. Инструмент је била субвенција.

2.3. Подаци прикупљени од државних органа и органа државне управе

Поред наведеног, 30 државних органа и органа државне управе доставили су обрасце у складу са Правилником од којих су 22 државна органа и органа државне препознати као даваоци државне помоћи у 2023. години и који су укључени у преглед података. Укупно су додељена средства у износу од **192.412.489.406,00** динара (урачуната државна помоћ али и помоћ за пољопривреду и *de minimis* помоћ). Инструмент доделе државне помоћи су биле субвенције, кредити одобрени по повољнијим условима од тржишних, порески подстицаји, гаранције и инструмент „остало“.

Подаци указују на то да је у току 2023. године у највећој мери додељивана регионална државна помоћ за улагање, хоризонтална државна помоћ, државна помоћ за заштиту животне средине, државна помоћ за културу као и државна помоћ за обављање услуга од општег економског интереса и *de minimis* помоћ.

Државни органи и органи државне управе који су додељивали државну помоћ, *de minimis* помоћ и средства за подстицаје у пољопривреди: Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Агенција за луке; Фонд за иновациону делатност; Министарство привреде – Фонд за развој Републике Србије; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; Министарство финансија; Министарство науке, технолошког развоја и иновација; Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Министарство туризма и омладине; Министарство унутрашње и спољне трговине; Министарство заштите животне средине; Министарство државне управе и локалне самоуправе; Министарство привреде; Министарство рударства и енергетике; Министарство информисања и телекомуникација; Министарство културе; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – Национална служба за запошљавање; Министарство финансија – Пореска управа; Министарство привреде – Развојна агенција Србије; Министарство финансија - Управа царина; Министарство културе – Филмски центар Србије и Центар за дигиталну трансформацију.

Државни органи и органи државне управе који нису додељивали државну помоћ, односно они коју су послали празне табеле: Републичка дирекција за имовину Републике Србије; Кабинет министра без портфеља задуженог за координацију равномерног регионалног развоја; Министарство за бригу о селу; Министарство просвете; Министарство спорта; Министарство за бригу о породици и демографију; Министарство за јавна улагања; Министарство финансија - Управа за јавни дуг.

2.3.1. Министарство финансија

- COVID-19 мере државне помоћи

Министарство финансија је доделило средства у укупном износу од **1.769.384.047,00** динара на основу Закона о утврђивању гарантне шеме као мера подршке привреди за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-Co-V-2 („Службени гласник РС“, бр. 153/20 и 40/21). Инструмент доделе је гаранција. Треба истаћи да се нове мере не доносе већ се у извештају исказује реализација претходно донетих мера по којима корисници још увек примају ову врсту помоћи.

2.3.2. Министарство финансија - Пореска управа

Пореска управа додељује средства у складу са Законом о порезу на доходак грађана⁸, Законом о порезу на добит правних лица⁹ и Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање¹⁰. Инструмент доделе државне помоћи је фискална олакшица (умањење или ослобађање од плаћања пореза – пореске олакшице). Укупан износ пореских олакшица је **49.595.161.271,00** динара.

- Регионална државна помоћ за улагање

Средства пореских олакшица додељена су у износу од **32.151.746.873,00** динара и то на основу Закона о порезу на добит правних лица.

- Хоризонтална државна помоћ за запошљавање

Средства пореских олакшица додељена су у износу од **17.443.414.398,00** динара и то на основу Закона о порезу на добит правних лица (**72.333.189,000** динара), Закона о порезу

⁸ („Службени гласник РС“, бр. 24/2001, 80/2002, 80/2002 - др. закон, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - испр., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 - одлука УС, 7/2012 - усклађени диг. изн., 93/2012, 114/2012 - одлука УС, 8/2013 - усклађени диг. изн., 47/2013, 48/2013 - испр., 108/2013, 6/2014 - усклађени диг. изн., 57/2014, 68/2014 - др. закон, 5/2015 - усклађени диг. изн., 112/2015, 5/2016 - усклађени диг. изн., 7/2017 - усклађени диг. изн., 113/2017, 7/2018 - усклађени диг. изн., 95/2018, 4/2019 - усклађени диг. изн., 86/2019, 5/2020 - усклађени диг. изн., 153/2020, 156/2020 - усклађени диг. изн., 6/2021 - усклађени диг. изн., 44/2021, 118/2021, 132/2021 - усклађени диг. изн., 10/2022 - усклађени диг. изн., 138/2022, 144/2022 - усклађени диг. изн. и 6/2023 - усклађени диг. изн.)

⁹ („Службени гласник РС“, бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 - др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - др. закон, 142/2014, 91/2015 - аутепично тумачење, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 и 118/2021)

¹⁰ („Службени гласник РС“ бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 7/2012 - усклађени диг. изн., 8/2013 - усклађени диг. изн., 47/2013, 108/2013, 6/2014 - усклађени диг. изн., 57/2014, 68/2014 - др. закон, 5/2015 - усклађени диг. изн., 112/2015, 5/2016 - усклађени диг. изн., 7/2017 - усклађени диг. изн., 113/2017, 7/2018 - усклађени диг. изн., 95/2018, 4/2019 - усклађени диг. изн., 86/2019, 5/2020 - усклађени диг. изн., 153/2020, 6/2021 - усклађени диг. изн., 44/2021, 118/2021, 10/2022 - усклађени диг. изн., 138/2022 и 6/2023 - усклађени диг. изн.)

на доходак грађана (**3.495.065.757,00** динара) и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (**13.876.015.452,00** динара).

2.3.3. Министарство финансија - Управа царина

- *De minimis* помоћ

Управа царина доделила је средства у износу од **107.333.806,00** динара на основу Уредбе о условима, начину и поступку ослобођења од царинских и других дажбина на увоз опреме („Службени гласник РС”, број 34/19). Инструмент је била фискална олакшица (умањење или ослобађање од плаћања царине).

2.3.4. Министарство привреде

Министарство је доделило средства у укупном износу од **22.774.508.549,00** динара и то као регионалну државну помоћ за улагање, *de minimis* помоћ и помоћ за пољопривреду. Инструмент доделе је субвенција осим у случајевима мера државне помоћи које су се спроводиле у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије када се као инструмент доделе државне помоћи јављају кредити по повољнијим условима од тржишних.

- Регионална државна помоћ за улагање

Министарство је доделило ову помоћ у укупном износу од **19.838.772.389,00** динара у складу са Законом о улагањима („Службени гласник РС” бр. 89/15 и 95/18) ради равномерног регионалног развоја кроз подстицање и привлачење инвестиција у: производне/услугне делатности (**14.966.293.100,00 динара**) на основу Уредбе о условима и начину привлачења улагања („Службени гласник РС”, бр. 27/16, 110/16, 18/18 и 37/18) и Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања („Службени гласник РС”, број 01/19); туристичке делатности (**588.897.203,00 динара**) на основу Уредбе о одређивању критеријума ради привлачења директних улагања у сектору хотелског смештаја („Службени гласник РС”, бр. 33/19 и 42/19); повећање аутоматизације (**1.846.673.257,00 динара**) на основу Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета и иновацију („Службени гласник РС”, број 18/22); прерађивачку индустрију (**761.315.120,00 динара**) на основу Програма о распореду и коришћењу средстава за унапређење производње у сектору прерађивачке индустрије; производне гране од значаја за равномерни регионални и локални развој

(1.675.593.709,00 динара) на основу Програма за унапређење производње у производим гранама од значаја за равномерни регионални и локални развој.

- Помоћ пољопривреди¹¹

Министарство је доделило износ од **1.294.106.916,00** динара ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа. Средства се додељују на основу Уредбе о одређивању критеријума ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа („Службени гласник РС“, бр. 1/19 и 46/21).

- *De minimis* помоћ

У 2023. години министарство је доделило средства у укупном износу од **1.641.629.244,00** динара путем субвенција опредељених као *de minimis* помоћ, на основу:

- Уредбе о утврђивању програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2023. години („Службени гласник РС“, бр. 45/23 и 81/23) у износу од **1.408.348.610,00** динара, путем субвенција, а реализација подршке се спроводила у сарадњи са Развојном агенцијом Србије;

- Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз развојне пројекте у 2023. години („Службени гласник РС“, број 43/23), и то путем субвенција у износу од **141.250.298,00** динара (реализација подршке се спроводила у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије, који је доставио податак за износ субвенција);

- Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању и младе у 2023. години („Службени гласник РС“, број 43/23), и то путем субвенција у износу од **10.940.482,00** динара (реализација подршке се спроводила у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије, који је доставио податак за износ субвенција);

- Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за женско предузетништво у 2023. години („Службени гласник РС“, бр. 65/23 и 70/23), и то путем субвенција у износу од **81.091.854,00** динара (реализација подршке се спроводила у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије, који је доставио податак за износ субвенција).

¹¹ У складу са чланом 73. тачка 9. Закона о потврђивању споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 83/08)

2.3.5. Министарство привреде - Фонд за развој Републике Србије

Извештај који доставља Фонд за развој Републике Србије (у даљем тексту: Фонд) се састоји из два дела, први део се односи на средства која Фонд додељује на основу Програма Фонда за развој Републике Србије (у даљем тексту: Програм), односно из сопствених средстава - путем кредита одобрених по повољнијим условима од тржишних (у даљем тексту: кредит), а други део представља друге послове које Фонд обавља у име и за рачун Републике Србије, у складу са законом где Фонд за неког другог спроводи доделу средстава – путем кредита и субвенција.

а) Додела средстава на основу Програма Фонда

Укупна средства која је Фонд доделио на основу Програма у 2023. године износе **1.121.692.649,00** динара. Средства су додељена као регионална државна помоћ за улагање и *de minimis* помоћ.

- Регионална државна помоћ за улагање

У оквиру овог дела приказана су средства која је Фонд доделио на основу свог Програма.

Фонд додељује средства за реализацију улагања у инвестиционе пројекте и у набавку обртних средстава као регионалну државну помоћ за улагање и регионалну оперативну државну помоћ. Тако је Фонд за мере које спроводи у складу са својим програмом доделио износ од **991.867.350,00** динара (регионална инвестициона државна помоћ **611.851.849,00** динара и оперативна помоћ **308.015.501,00** динара) нето државне помоћи садржане у одобреним кредитима по повољнијим условима.

- *De minimis* помоћ

Фонд је доделио средства у укупном нето износу државне помоћи садржане у кредиту од **201.825.299,00** динара додељене у складу са Програмом и следећим уредбама Министарства привреде:

- Уредбом о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз развојне пројекте у 2023. години (**183.587.319,00** динара);

- Уредбом о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању и младе у 2023. години (**16.551.066,00** динара);

- Уредбом о утврђивању Програма подстицаја развоја предузетништва кроз финансијску подршку за женско предузетништво у 2023. години (1.686.914,00 динара).

б) Додела средстава у оквиру других послова које Фонд обавља у име и за рачун Републике Србије

Поред тога у име и за рачун Министарства привреде Фонд је додељивао субвенције на основу: Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз развојне пројекте у 2023. години; Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању и младе у 2023. години и Уредбе о утврђивању Програма подстицаја развоја предузетништва кроз финансијску подршку за женско предузетништво у 2023. години. Износи по наведеним прописима су приказани у одељку 2.5.

2.3.6. Министарство привреде - Развојна агенција Србије

- *De minimis* помоћ

Развојна агенција Србије је у току 2023. године додељивала *de minimis* помоћ и то у укупном износу од **535.489.405,00** динара. Средства су додељивана у складу са Програмом подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2022. години (**270.441.332,00** динара), Програмом подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК у 2022. години (**199.509.817,00** динара) и Програмом подршке развоју конкурентности у 2022. години (**65.538.256,00** динара). Инструмент доделе је субвенција.

2.3.7. Министарство информисања и телекомуникација

Министарство информисања и телекомуникација је у току 2023. године доделило средства у укупном износу од **13.012.162.116,00** динара, и то у складу са: Законом о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС”, бр. 83/14, 58/15 и 12/16 – аутентично тумачење); Законом о привременом уређивању начина наплате таксе за јавни медијски сервис („Службени гласник РС“, бр. 112/15, 108/16, 95/18, 86/19, 153/20, 129/21, 142/22 и 92/23); Законом о јавним медијским сервисима („Службени гласник РС“, бр. 83/14, 103/15, 108/16, 161/20, 129/21, 142/22 и 92/23); Правилником о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник РС”, бр. 16/16, 8/17 и 6/23); Закључком Владе 05 Број: 401-

1028/2023 од 9. фебруара 2023. године; и Одлуком министра информисања и телекомуникација број 000334291 202313460 003 001 000 001 од 1. новембра 2023. године.

Према наведеном правном оквиру државна помоћ је разврстана као државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса, државна помоћ за културу односно информисање, као и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција с тим што се код услуга од општег економског интереса јавља и такса као инструмент доделе државне помоћи.

- Државна помоћ у области јавног информисања

На основу Одлуке Министарства информисања и телекомуникација, Број: 401-00-38/2023-05 од 7. марта 2023. године расписани су конкурси у наставку текста на основу којих је додељен укупан износ од **130.200.000,00** динара, и то: Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја на језицима националних мањина у 2023. години (**41.000.000,00** динара); Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја намењених особама са инвалидитетом у 2023. години (**15.000.000,00** динара); и Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја за телевизије у 2023. години (**74.200.000,00** динара).

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Министарство информисања и телекомуникација додељује средства за остваривање интереса у области јавног информисања и то за јавно информисање које кроз своју програмску шему реализије Јавна медијска установа „Радио-телевизија Србије“ (РТС) и Јавна медијска установа „Радио-телевизија Војводине“ (РТВ). У току 2023. године средства су додељена путем субвенције и путем наплате таксе за јавни медијски сервис, као инструментима доделе државне помоћи¹².

Износ средстава који је додељен у 2023. години за ове намене је **12.717.312.116,00** динара. Од укупно додељених средстава износ од **10.381.829.774,00** динара додељен је РТС путем такси за обављање основне делатности пружања услуга јавног информисања. Државна помоћ додељена РТВ путем субвенција износила је **20.000.000,00** динара и то за пројектно финансирање јавних медијских сервиса, док је државна помоћ за обављање

¹² Обавештење Комисије о усклађености Закона о јавним медијским сервисима Број: 011-00-10/2022-01 од 13. јуна 2022. године

основне делатности пружања услуга јавног информисања додељена путем такси у износу од **2.315.482.342,00** динара.

- *De minimis* помоћ

У складу са Одлуком Министарства информисања и телекомуникација, Број: 401-00-38/2023-05, од 7. марта 2023. године додељена су средства у укупном износу од **164.650.000,00** динара. Од наведеног износа директно на основу одлуке додељено је **15.950.000,00** динара, док су преостала средства додељена на основу конкурса, и то: Конкурса за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја за радио у 2023. години (**33.400.000,00** динара); Конкурса за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја за интернет медије у 2023. години (**34.000.000,00** динара); Конкурса за суфинансирање пројеката организовања и учешћа на стручним, научним и пригодним скуповима, као и унапређивања професионалних и етичких стандарда у области јавног информисања у 2023. години (**30.000.000,00** динара); Конкурса за суфинансирање пројеката производње медијских адржаја за штампане медије и сервисе новинских агенција у 2023. години (**41.300.000,00** динара) и Конкурса за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја који се реализују путем електронских медија чији издавачи имају седиште на територији АП Косово и Метохија у 2023. години. (**10.000.000,00** динара). Инструмент доделе била је субвенција.

2.3.8. Министарство културе

Министарство културе је у току 2023. године доделило износ од **3.945.737.516,00** динара за остваривање циљева у култури, односно за државну помоћ за културу и *de minimis* помоћ у складу са Законом о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16, 30/16 - исправка, 6/20, 47/21, 78/21 и 76/23). Средства су додељена путем субвенција као инструмента доделе.

- Државна помоћ за културу

Министарство је доделило средства за културу у укупном износу од **3.876.021.755,00** динара и то на основу Уредбе о начину, критеријумима и мерилима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 105/16 и 112/17) у износу од **2.002.794.834,00** динара (савремено стваралаштво и креативне индустрије износ од **967.064.620,00** динара, заштита културног наслеђа и дигитализација износ од **798.671.283,00** динара и међународна сарадња износ од **237.058.931,00** динара), као и на основу Уредбе о подстицајима инвеститору да у Републици Србији производи

аудиовизуелно дело („Службени гласник РС”, број 2/23) у укупном износу од **1.873.226.921,00** динара.

- *De minimis* помоћ

Ова врста помоћи је додељена на основу Уредбе о подстицајима инвеститору да у Републици Србији производи аудиовизуелно дело и то у укупном износу од **69.715.761,00** динара.

2.3.9. Министарство културе - Филмски центар Србије

Филмски центар Србије је доделио средства у укупном износу од **882.465.163,00** динара за достизање културних циљева у области филмске уметности. Доделио је државну помоћ за културу и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција.

- Државна помоћ за културу

Филмски центар Србије је доделио износ од **789.586.250,00** динара као државну помоћ за културу, и то на основу: Закона о кинематографији („Службени гласник РС“; бр. 99/11, 2/12 - испр. и 46/14 – одлука УС), Уредбе о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе и Упутства о додели средстава Филмског центра Србије број 03-220 од 21. фебруара 2022. године.

- *De minimis* помоћ

De minimis помоћ је додељена у укупном износу од **92.878.913,00** динара и то путем субвенција, а на основу Упутства о додели средстава Филмског центра Србије број 03-220 од 21. фебруара 2022. године.

2.3.10. Министарство туризма и омладине

- *De minimis* помоћ

Министарство је доставило извештај о укупно додељеним средствима у износу од **16.064.120,00** динара. Министарство је определило као *de minimis* помоћ средства која се додељују на основу Уредбе о условима и начину доделе и коришћења кредитних

средстава за подстицање квалитета туристичке понуде („Службени гласник РС“, број 12/22) (6.064.120,00 динара), као и средства која се додељују на основу Програма о распореду и коришћењу средстава субвенција из буџета Републике Србије за „Парк Палић“ д.о.о. Палић за 2023. годину (10.000.000,00 динара). Министарство реализује наведену уредбу у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије. Инструмент доделе државне помоћи су субвенције и кредити одобрени по повољнијим условима од тржишних а износ представља нето износ државне помоћи садржане у одобреним кредитима.

2.3.11. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Министарство је доделило средстава у укупном износу од **705.081.133,00** динара у складу са Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 32/13 и 14/22 - др. закон). Средства су додељена као хоризонтална државна помоћ за запошљавање и као *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција.

- Хоризонтална државна помоћ за запошљавање

Износ од **605.117.398,00** динара чине износи додељивани на основу одлука о додели средстава у складу са чланом 40. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

- *De minimis* помоћ

Износ од **99.963.735,00** динара чине средства додељивана на основу Јавног позива за доделу средстава за побољшање услова рада у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом у 2023. години, број: 000278261 2023-2 од 16. новембра 2023. године у вези са чланом 41. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

2.3.12. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Национална служба за запошљавање

Национална служба за запошљавање доделила је средства у укупном износу од **2.882.824.018,00** динара, и то у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 30/10 - др. закон, 88/10, 38/15, 113/17

- др. закон, 113/17 и 49/21) и Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. Средства су додељена као хоризонтална државна помоћ за запошљавање и као *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција.

- Хоризонтална државна помоћ за запошљавање

Национална служба за запошљавање је доделила средства у укупном износу од **205.192.744,00** динара и то за: зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства (**167.427.455,00** динара), зараде лица ангажованог на пружању стручне подршке на радном месту - радна асистенција (**24.477.172,00** динара), и за рефундацију примерених трошкова прилагођавања радног места (**13.288.117,00** динара).

- *De minimis* помоћ

Национална служба за запошљавање је у 2023. години доставила податаке о додељеном износу средстава од **2.677.631.274,00** динара. Средства су опредељена као помоћ мале вредности и то за: самозапошљавање (**1.383.493.333,00** динара), обуке на захтев послодавца за незапослене (**60.876.250,00** динара), запошљавање приправника (**286.110.903,00** динара), стицање практичних знања (**143.588.116,00** динара), и запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих (**803.562.672,00** динара).

2.3.13. Министарство заштите животне средине

- Државна помоћ за заштиту животне средине

Износ од **4.072.743.731,00** динара се додељују на основу Уредба о висини и условима за доделу подстицајних средстава („Службени гласник РС“, бр. 88/09, 67/10, 101/10, 86/11, 35/12, 48/12, 41/13, 81/14, 30/15, 44/16, 43/17, 45/18, 20/19, 49/20, 51/21, 49/22, 25/23 и 71/23). Министарство је определило доделу средстава као државну помоћ за заштиту животне средине, односно за државну помоћ за управљање отпадом. Инструмент доделе је субвенција.

2.3.14. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

Министарство је у току 2023. године доделило средства у укупном износу од **6.280.834.020,00** динара и то за услуге од општег економског интереса и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција.

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Министарство је ову помоћ доделило у укупном износу од **5.325.000.000,00** динара и то на основу Програма о распореду и коришћењу средстава субвенција за „Србија воз“ а.д. за 2023. годину (Закључак Владе 05 Број: 401-8832/2023 од 28. септембра 2023. године) и то у износу од **4.600.000.000,00** динара, као и Програма о изменама и допунама Програма о распореду и коришћењу средстава субвенција „Аеродроми Србије“ д.о.о. Ниш (Закључак Владе 05 Број: 401-101190/2023 од 26. октобра 2023. године) у износу од **725.000.000,00** динара.

- *De minimis* помоћ

De minimis помоћ је додељена у укупном износу од **955.834.020,00** динара. Средства су додељена на основу Уредбе о стимулативним мерама у циљу унапређења комбинованог транспорта („Службени гласник РС”, бр. 62/19, 64/19 - исправка), Одлуке о спровођењу поступка за доделу средстава као стимулативних мера путем јавног позива за унапређење комбинованог транспорта за 2023. од 5. јула 2023. године и Одлуке о измени Одлуке о спровођењу поступка за доделу средстава као стимулативних мера путем јавног позива за унапређење комбинованог транспорта за 2023. годину, од 12. јула 2023. године у износу од **81.447.723,00** динара, као и Уредбе о условима и начину спровођења субвенционисане набавке путничких возила за потребе обнове возног парка такси превоза као јавног превоза („Службени гласник РС”, број 132/21) у износу од **874.386.297,00** динара.

2.3.15. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Агенција за луке

- *De minimis* помоћ

Агенција је на основу Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 121/12, 18/15, 96/15 - др. закон, 92/16, 104/16 - др. закон, 113/17 - др. закон, 41/18, 95/18 - др. закон, 37/19 - др. закон, 9/20 и 52/21) доделила *de minimis*

помоћ као мере помоћи због обуставе речног путничког саобраћаја изазване појавом заразне болести SARS-COVID-19, као и ради унапређења путничког саобраћаја, у укупном износу од **1.942.613,00** динара. Инструмент доделе представља умањење обавезне накнаде за оперативну употребу луке.

2.3.16. Министарство рударства и енергетике

- Државна помоћ за заштиту животне средине

Министарство је доставило извештај о додељеним средства у укупном износу од **25.653.134.079,00** динара. Износ од **25.427.034.079,00** динара додељен је у складу са Уредбом о подстицајним мерама за производњу електричне енергије из обновљивих извора и из високоефикасне комбиноване производње електричне и топлотне енергије („Службени гласник РС”, бр. 56/2016, 60/17 и 91/18). Средства су додељена путем *feed-in* тарифа, као инструмента доделе државне помоћи који је приказан у оквиру категорије инструмента „остало“. Поред тога у укупан износ средстава улазе и средства додељена на основу Закључка којим се усваја Програм о распореду и коришћењу средстава субвенција за Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд за 2023. годину. За ове намене министарство је доделило средства у износу од **226.100.000,00** динара¹³. Средства су додељена за реконструкцију турбина на блоковима ТЕ „Никола Тесла А” А3-А6 како би се омогућила комбинована производња електричне и топлотне енергије, а инструмент доделе је субвенција.

2.3.17. Фонд за иновациону делатност

Фонд за иновациону делатност доставио је извештај о укупно додељеним средствима у износу од **1.439.052.015,00** динара. Фонд је доделио средства као хоризонталну државну помоћ за истраживање и развој и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција.

- Хоризонтална државна помоћ за истраживање и развој

Фонд за иновациону делатност доделио је средства у износу од **859.479.862,00** динара на основу: Програма суфинасирања иновација (Приручник верзија 10 од 15. септембра 2022. године), Програма акцелерације Катапулт (Приручник верзија 1.1 од 6. октобра

¹³ Решење Комисије за контролу држане помоћи број: 401-00-00049/2023-01/4 од 6. априла 2023. године (укупна средства за реализацију пројекта износе 642.600.000,00 динара за реализацију - у 2022. години додељена су средства у износу од 416.500.000,00 динара, у 2023. години додељена су средства у износу од 226.100.000,00 динара)

2021. године) и Програма акцелерације Катапулт (Приручник верзија 2.3 од 27. октобра 2022. године).

- *De minimis* помоћ

Фонд за иновациону делатност доделио је средства у износу од **579.572.153,00** динара на основу: Приручника за иновационе ваучере, верзија 1.7 од 14. децембра 2022. године, Програма подизања капацитета регионалних иновационих стартап центара у сарадњи са научно технолошким парковима, Приручника Програма раног развоја, верзија 13.1 од 28. октобра 2022. године, Приручника за иновационе ваучере, верзија 1.7.1 од 11. јула 2023. године, Програма Паметни Почетак и Приручника верзија 2.0, 19. децембра 2022. године.

2.3.18. Министарство државне управе и локалне самоуправе

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Министарство је у складу са Законом о објављивању закона и других прописа и аката („Службени гласник РС“, бр. 45/13 и 10/23) доделило износ од **219.820.628,00** динара за ЈП „Службени гласник“, а наведена државна помоћ је додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса. Инструмент доделе је субвенција.

2.3.19. Центар за дигиталну трансформацију

- *De minimis* помоћ

Достављен је извештај у којем је наведен укупан износ од **190.259.438,00** динара који је додељен на основу Закључака Владе 05 Број:404-3949/2022-1 од 19. маја 2022. године и 05 Број: 404-5960/2023 од 13. јула 2023. године и уговора о сарадњи у спровођењу мера у оквиру посебног циља 1: Унапређена дигитализација пословних модела индустријске производње Стратегија индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године, Број: 401-00-02334-1/2021-05 од 23. маја 2022. године и Број: 401-00-02334-2/2021-05 од 20. јула 2023. године, закључених између Министарства привреде и Центра за дигиталну трансформацију.

2.3.20. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

- Помоћ пољопривреди

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде доставило је извештај за Управу за аграрна плаћања која је доделила средства у износу од **57.138.800.566,00** динара а која су сврстана у помоћ за пољопривреду. Средства су додељивана у складу са следећим прописима: Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 10/13, 142/14, 103/15, 101/16 и 35/23); Законом о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 10/13-др. закон, 101/16, 67/21 - др. закон и 114/21); Законом о уређењу тржишта пољопривредних производа („Службени гласник РС“, бр. 67/21), Уредбом о расподели подстицаја у 2023. години („Службени гласник РС“, бр. 8/23, 21/23, 27/23, 42/23 и 52/23); Уредбом о утврђивању програма финансијске подршке пољопривредним произвођачима сунцокрета рода 2022. године („Службени гласник РС“, бр. 94/22, 123/22, 126/22, 139/22 и 141/22), Уредбом о ванредној интервентној мери подршке произвођачима кондиторских производа за откуп млека у праху („Службени гласник РС“, бр. 21/23, 27/23, 29/23, 42/23, 78/23, 93/23, 94/23, 97/23, 104/23, 110/23 и 116/23); Уредбом о ванредној интервентној мери подршке правним лицима и предузетницима који складиште малину и вишњу рода 2022. године ради измирења обавеза према произвођачима („Службени гласник РС“, бр. 55/23, 63/23, 78/23 и 83/23). Инструмент доделе је субвенција.

2.3.21. Министарство науке, технолошког развоја и иновација

- *De minimis* помоћ

Министарство је доставило извештај у којем је навело да је доделило средства у укупном износу од **59.998.523,00** динара. Средства су додељена као *de minimis* помоћ на основу члана 36. Закона о иновационој делатности („Службени гласник РС“, бр. 129/21) и Закључка Владе којим се усвајају програми подршке иновационој делатности за 2023. годину 05 Број: 660-9558/2023 од 12. октобра 2023. године којим је усвојен Програм промоције и популаризације иновационе делатности. Инструмент доделе је субвенција.

2.3.22. Министарство унутрашње и спољне трговине

- *De minimis* помоћ

Министарство је доставило извештај у којем је навело да је доделило средства у укупном износу од **8.000.000,00** динара. Средства су додељена као *de minimis* помоћ на основу Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС“, 138/22 и 75/23) и Закључка Владе Републике Србије 05 број: 401-10805/2023-1 од 3. новембра 2023. године. Инструмент доделе је субвенција.

3. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА

Анализу чини статистичка обрада достављених података, која уједно садржи и релације у односу на претходне извештајне године (2021. и 2022. година).

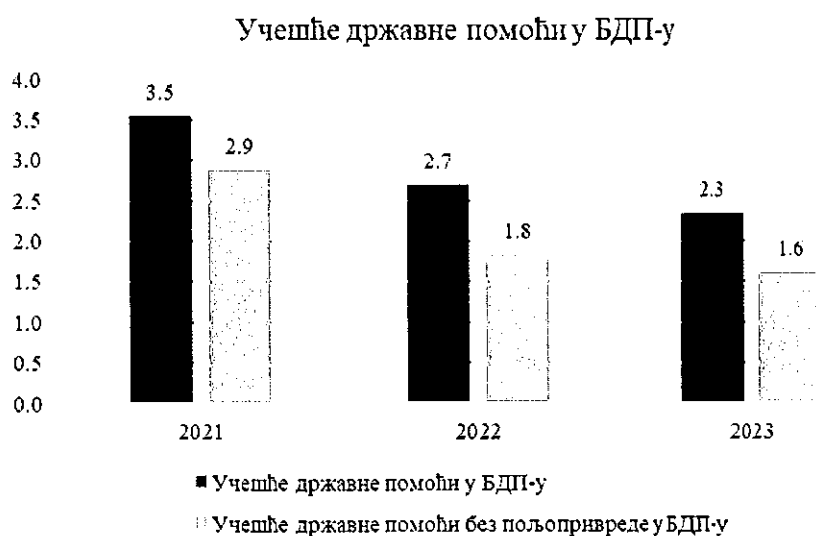
У овом делу Извештаја за 2023. годину дата је упоредна анализа односа државне помоћи и основних макроекономских показатеља исказаних у односу на укупну државну помоћ и државну помоћ умањену за COVID-19 мере. Анализа обухвата преглед укупне државне помоћи у периоду 2021-2023. година уз додатна појашњења о појединим категоријама државне помоћи и њиховим појединачним анализама. Такође, анализа обухвата инструменате доделе државне помоћи у периоду 2021-2023. година. Поједини делови анализе укључују укупну помоћ додељену пољопривреди, док је на крају анализиран и износ *de minimis* помоћи у периоду 2021-2023. година као посебна категорија помоћи.

3.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље у периоду 2021-2023. година

Учешће укупне државне помоћи (која обухвата и пољопривреду) у БДП-у 2023. године износи 2,3%, док је учешће у 2022. години износило 2,7%, а у 2021. години је износило 3,5%. Учешће укупне државне помоћи у јавним расходима у 2023. години је износило 5,2%, док је у 2022. и 2021. години износило 5,6% и 7,5% (Табела 2.).

Укупно додељена државна помоћ привреди у 2023. години (из које је искључена пољопривреда) износи 131.590 милиона динара. Овако посматрана државна помоћ бележи учешће у БДП-у у 2023. години 1,6%, док је њено учешће у 2022. износило 1,8%, односно у 2021. години 2,9% (График 1.).

График 1: *Кретање учешћа укупне државне помоћи у БДП-у у периоду 2021 – 2023. године из које је искључена пољопривреда*

Износ државне помоћи у 2023. години бележи умањење због донетих COVID-19 мера које у укупној државној помоћи имају учешће од 1%, што представља значајно нижи проценат него у 2022. години када је износило 5,0%, односно 28,7% у 2021. године.

Табела 1: Државна помоћ у периоду 2021 – 2023. године (без пољопривреде и саобраћаја)

Показатељ	Дин/евра	2021. година	2022. година	2023. година
Државна помоћ	мил. динара	180.979	129.661	131.590
Државна помоћ	мил. евра	1.539	1.104	1.122
БДП	мил. динара	6.270.000	7.097.600	8.151.000
БДП	мил.евра	53.328	60.426	69.517
Државна помоћ у БДП-у	у %	2,9	1,8	1,6

Државна помоћ додељена привреди (без сектора пољопривреде и саобраћаја) је у 2023. години имала апсолутни износ од 131.590 милион динара са 1,6% учешћа у БДП-у.

Табела 2: Однос државне помоћи и БДП-а у периоду 2021-2023. година

Показатељ	јед. мере	2021. год.	2022. год.	2023. год.	Индекси	
					23/21	23/22
Државна помоћ	мил. дин.	221.876	187.871	190.311	86	101
Државна помоћ	мил. евра	1.887,6	1.599	1.623	86	102
БДП	мил. дин	6.270.000	7.097.600	8.151.000 ¹⁴	130	114
БДП	мил. евра	53.328	60.426	69.517	130	115
Државна помоћ у БДП-у	у %	3,5	2,7	2,3	66	87
Јавни расходи	мил. дин.	2.971.321	3.328.175	3.654.420 ¹⁵	123	110
Јавни расходи	мил. евра	25.272	28.335	31.167	123	110
Државна помоћ у јавним расходима	у %	7,5	5,6	5,2	70	92
Запослени	Број	2.213.000	2.253.000	2.307.000 ¹⁶	104	102
Државна помоћ по запосленом	дин.	100.260	83.387	82.493	82	99
Државна помоћ по запосленом	Евра	853	710	704	83	99
Становништво	Број	6.834.326	6.664.449	6.605.168 ¹⁷	97	99
Државна помоћ по становнику	дин.	32.465	28.190	28.812	89	102
Државна помоћ по становнику	Евра	276	240	246	89	102

Учешће укупне државне помоћи у БДП-у у Републици Србији у посматраном извештајном периоду бележи значајан пад у 2023. години у односу на 2021. годину (График 1.) и то од 14 процентних поена, док у односу на 2022. годину бележи повећање у висини од једног процентног поена.

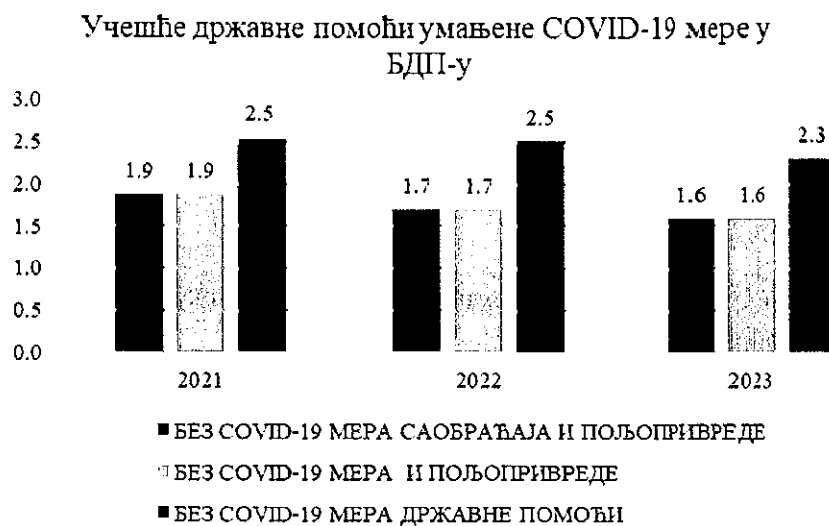
¹⁴ Приступљено 1. новембра 2024. године, <https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/makroekonomski-i-fiskalni-podaci>

¹⁵ Приступљено 1. новембра 2024. године, <https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/makroekonomski-i-fiskalni-podaci>

¹⁶ Приступљено 1. новембра 2024. године, <https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/makroekonomski-i-fiskalni-podaci>

¹⁷ <https://www.stat.gov.rs/>.

График 2: Кретање учешћа укупне државне помоћи у БДП-у без COVID-19 мера у периоду 2021-2023. године

Потребно је нагласити да ако би се посматрао износ од 188.542 милиона динара државне помоћи који не обухвата износ COVID-19 мера, учешће такве државне помоћи у БДП-у би износило 2,3% (Табела 3.).

Табела 3: Државна помоћ у периоду 2021– 2023. године (без COVID -19 мера државне помоћи)

Показатељ	Дин/евра	2021. година	2022. година	2023. година
Државна помоћ	мил. дин	158.298	178.576	188.542
Државна помоћ	мил. евра	1.346	1.520	1.608
БДП	мил. дин	6.270.000	7.097.600	8.15.000
БДП	мил. евра	53.328	60.426	69.517
Државна помоћ у БДП-у	у %	2,5	2,5	2,3

3.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године по категоријама

Државна помоћ се према примарним циљевима доделе дели на следеће категорије:

- хоризонталну државну помоћ,
- секторску државну помоћ,
- регионалну државну помоћ,
- услуге од општег економског интереса и
- COVID-19 мере државне помоћи.

Наведене категорије, сем COVID-19 мера државне помоћи, чине скуп државне помоћи анализиран као „Индустрија и услуге“.

Помоћ **сектору пољопривреде** се додатно не објашњава с обзиром на то да се одредбе Закона не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству.

Хоризонтална државна помоћ је помоћ која се хоризонтално додељује свим секторима и мање је селективна од осталих облика државне помоћи. Позитивни ефекти хоризонталне државне помоћи и њихов допринос у решавању неуспеха на тржишту много су већи од њиховог негативног утицаја на конкуренцију.

Секторска државна помоћ је намењена учесницима на тржишту у појединим делатностима, односно секторима. Ова категорија је знатно селективнија у односу на хоризонталну државну помоћ и, самим тим, у већој мери нарушава или прети да наруши конкуренцију на тржишту.

Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса се додељује како би се овакве услуге обављале у складу са принципима и условима којима се испуњавају постављени циљеви везани за општи интерес државе. Доделом накнаде, као државне помоћи, се пре свега покрива део или сви трошкови који се могу повезати са обављањем услуга при чему није важно да ли те услуге извршава учесник на тржишту који је у државном или приватном власништву.

Регионална државна помоћ се додељује ради подстицања привредног развоја неразвијених, односно мање развијених подручја, пре свега оних у којима је животни стандард изузетно низак или у којима влада висока стопа незапослености. До израде мапе регионалне помоћи, у складу са прописима којима се уређују услови и критеријуми усклађености регионалне државне помоћи, Република Србија сматра се као једно подручје чији је БДП по становнику нижи или једнак 45% просека у ЕУ-27.

COVID-19 мере државне помоћи настале су као одговор Републике Србије на озбиљну кризу изазвану заразном болести COVID-19, која је једнако погодила друштво и привреду, због чега је била неопходна правовремена реакција како би се ублажиле последице. Мере које су креиране и спроведене су мере којима се отклањају поремећаји у привреди проузроковани епидемијом заразне болести COVID-19, а односе се на штетне последице, озбиљне поремећаје у привреди и мере државне помоћи кроз докапитализацију учесника на тржишту.

Табела 4: Преглед додељене државне помоћи према категоријама у периоду 2021 – 2023. година

Редни број	Категорија	2021. година			2022. година			2023. година		
		млн. дин.	млн. евра.	у %	млн. дин.	млн. евра.	у %	млн. дин.	млн. евра.	у %
A	Пољопривреда	40.897	347,8	18,4	58.137	495,0	31,0	58.721	501,0	31,0
Б (I+II+III+IV)	Индустрија и услуге	117.401	999,0	52,9	120.439	1.025,0	64,0	129.821	1.107,0	69,0
I	Хоризонтална државна помоћ	52.755	448,7	23,8	45.907	391,0	24,0	55.912	477,0	29,4
1	Истраживање и развој	358,0	3,1	0,2	1.327	11,3	0,7	859,5	7,3	0,5
2	Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Запошљавање	20.026	170,3	9,0	11.732	100,0	6,2	18.254	155,7	9,6
4	МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Заштита животне средине	27.695	235,5	12,5	25.902	221,0	13,7	29.726	254,0	15,6
6	Култура	4.169	35,5	1,9	2.873	25	1,5	3.007	25,7	1,6
7	Аудиовизуелна делатност	0,0	0,0	0,0	2.847	24,2	1,5	2.741	23,4	1,4
8	Јавно информисање	0,0	0,0	0,0	477,0	4,1	0,3	421,7	3,6	0,2
9	Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Остало	507,0	4,3	0,2	749,0	6,4	0,4	903,2	7,7	0,5
II	УОЕН¹⁸	26.245	223,2	11,8	19.808	169,0	11,0	20.384	174,0	10,7
III	Секторска државна помоћ	0,0	0,0	0,0	73,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Рударство	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Саобраћај	0,0	0,0	0,0	73,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Челик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	Регионална државна помоћ за улагање	38.401	326,6	17,3	54.651	465,3	29,1	53.524	457,0	28,1
V	COVID - 19 мере	63.578	540,8	28,7	9.295	79,1	5,0	1.769	15,1	1,0
Укупно (A+B+V)		221.876	1.887,6	100,0	187.871	1.599,0	100,0	190.311	1.623,0	100,0

¹⁸ Услуге од општег економског интереса

Додељена државна помоћ **сектору индустрије и услуга** износи 129.821 милиона динара и чини 69% укупно додељене државне помоћи (Табела 4.).

Сектору пољопривреде у току 2023. године додељена су средства у укупном износу од 58.721 милиона динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 31%, док је то учешће у 2022. године износило 31% односно 58.137 милиона динара, а 2021. године 18,4%, односно 40.897 милиона динара.

Хоризонтална државна помоћ учествује у укупно додељеној државној помоћи у 2023. години са 29,4% и износила је 55.912 милиона динара, док је у 2022. години учествовала са 24,0% и износила је 45.907 милиона динара, док је то учешће 2021. године износило 23,8% односно 52.755 милиона динара.

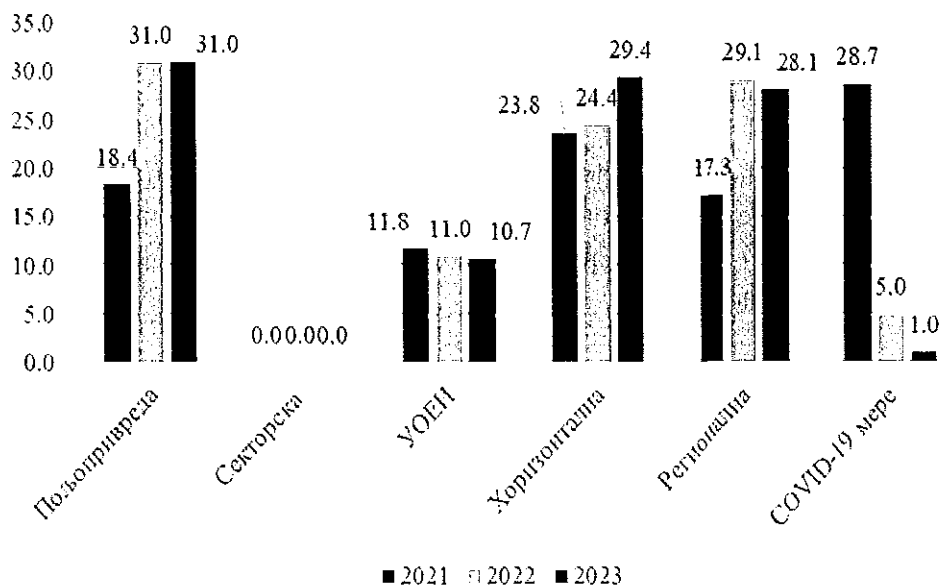
Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса у току 2023. године је износила 20.384 милиона динара са учешћем од 10,7% у укупно додељеној државној помоћи. У 2022. години ова помоћ је износила 19.808 милиона динара и имала је учешће од 11%, док је у 2021. години износила 26.245 милиона динара са учешћем од 11,8% у укупној државној помоћи.

Секторска државна помоћ се не бележи у 2023. години с тим да треба истаћи да се ова помоћ у претходним извештајним периодима постепено умањивала. Наведено представља позитиван тренд имајући у виду природу секторске помоћи односно њену изузетну селективност и утицај на тржиште и конкуренцију.

Регионална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи у 2023. години учествује са 28,1%. Износ ове помоћи од 53.524 милиона динара указује на блажи пад у односу на 2022. годину у то за 2,1 процентни поен. Регионална државна помоћ је у 2022. години износила 54.651 милиона динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 29,1%, док је у 2021. години износила 38.401 милион динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 17,3%.

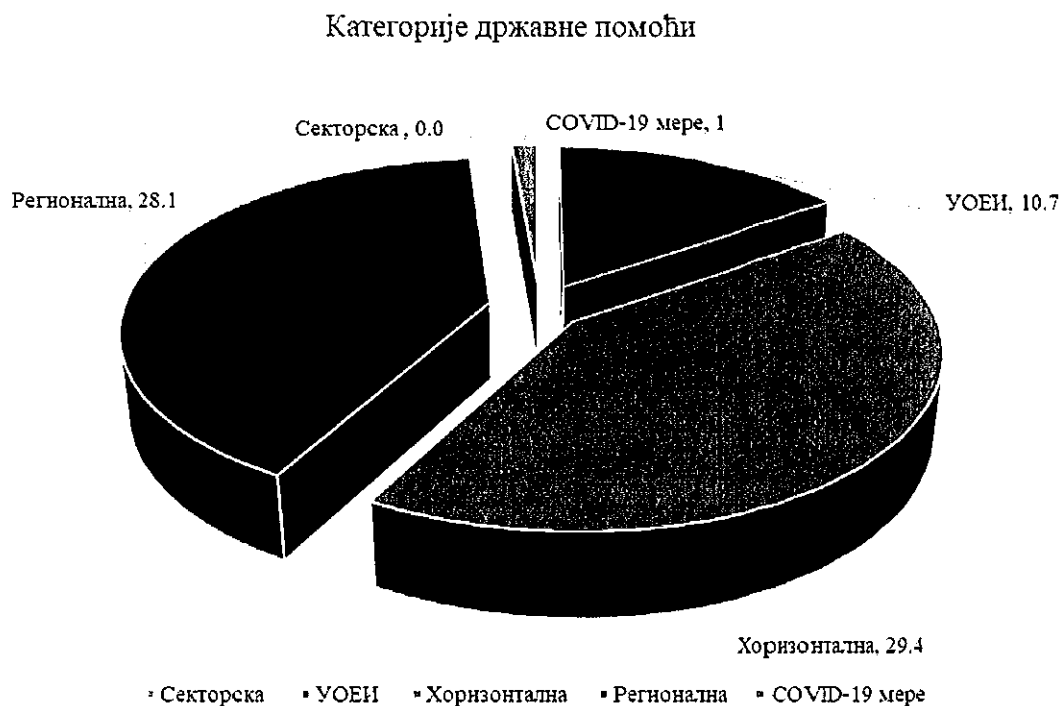
COVID-19 мере државне помоћи током 2023. године биле су намењене свим секторима, без изузетка, због чега се она сагледава као посебна категорија. Дакле, додељена су средства у укупном износу од 1.769 милиона динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 1%. Ова помоћ бележи значајно смањење у 2023. години у односу на 2022. и 2021. годину када је износила 9.295 милиона динара са учешћем од 5% у укупној државној помоћи и 63.578 милиона динара са учешћем од 28,7%.

График 3: Учешће појединачних категорија државне помоћи укључујући и пољопривреду у укупној државној помоћи у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Анализа учешћа појединих категорија државне помоћи у укупно додељеној државној помоћи указује на то да у 2023. години пољопривреда остаје на истом нивоу након значајног повећања у 2022. години, као и да регионална државна помоћ остаје на истом нивоу као и у 2022. години. Хоризонтална државна помоћ бележи раст у односу на 2022. годину, док су COVID-19 мере државне помоћи у 2023. години забележиле значајан пад у односу на две претходне извештајне године.

График 4: Преглед учешћа појединих категорија државне помоћи у додељеној државној помоћи у Републици Србији 2023. године (без пољопривреде)

Највеће учешће у укупној државној помоћи у току 2023. године има хоризонтална државна помоћ са 29,4%.

3.2.1. Хоризонтална државна помоћ

Хоризонтална државна помоћ односи се на помоћ која се додељује учесницима на тржишту без специфичног фокусирања на сектор или регион. Њени циљеви су обично шири, као што су подстицање конкурентности, истраживање и развој, заштита животне средине или смањење незапослености. Ова врста помоћи доприноси општем интересу, као што је јачање иновација или решавање тржишних неуспеха, додељује се у складу са правилима која спречавају тржишне поремећаје осигуравајући при томе да помоћ буде корисна за целокупну економију.

Табела 5: Структура хоризонталне државне помоћи у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Износ у милионима динара					
Врста хоризонталне државне помоћи	2021. год.	2022. год.	2023. год.	Индекс 23/21	Индекс 23/22
Истраживање и развој	358,0	1.327	859,5	240	65
Усавршавање	0,0	0,0	0,0	-	-
Запошљавање	20.026	11.732	18.254	91	156
МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Заштита животне средине	27.695	25.902	29.726	107	115
Култура	4.169	2.873	3.007	72	105
Аудиовизуелна делатност	0,0	2.847	2.741	-	96
Јавно информисање	0,0	477,0	421,7	-	86
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	-	-
Остало	507,0	749,0	903,2	178	121
Укупно	52.755	45.907	55.912	106	122

Према подацима исказаним у Табели 5, хоризонтална државна помоћ у 2023. години је, већа у односу на 2022. годину. Измењена структура хоризонталне државне помоћи указује на то да је државна помоћ за културу учествовала у укупној хоризонталној државној помоћи у току 2023. године са 5,4 док су државна помоћ за аудиовизуелну делатност и јавно информисање учествовале са 4,9% и 0,8% (Табела 6.).

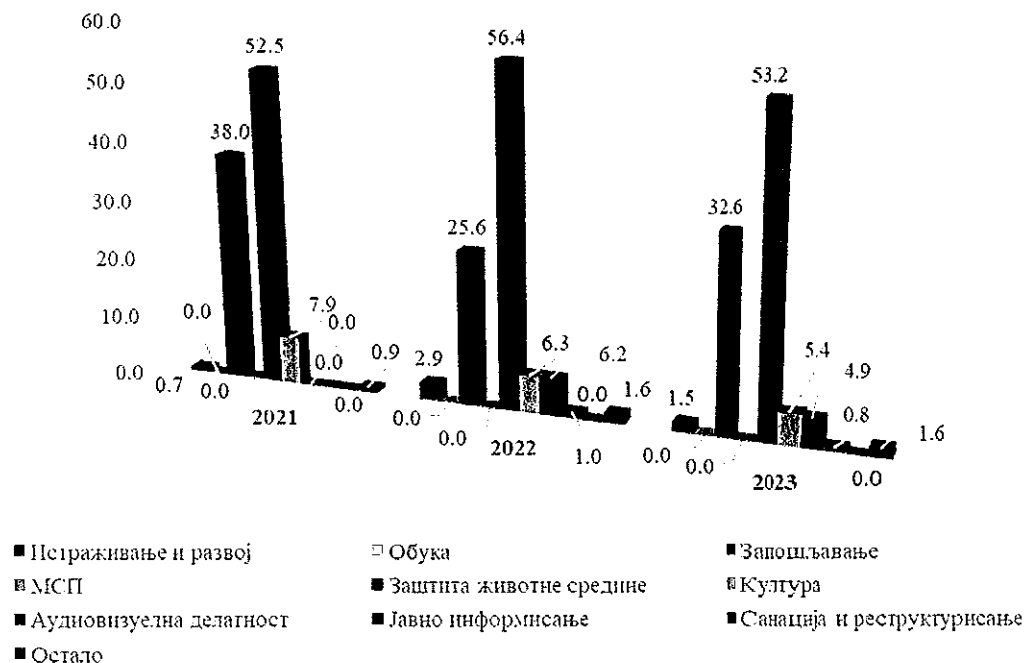
Табела 6: Учешће појединих врста хоризонталне државне помоћи у укупно додељеној хоризонталној државној помоћи у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Износи у милионима динара

Врста хоризонталне државне помоћи	2021. година		2022. година		2023. година	
	Износ	У %	Износ	У %	Износ	У %
Истраживање и развој	358,0	0,7	1.327	2,9	859,5	1,5
Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запошљавање	20.026	38,0	11.732	25,6	18.254	32,6
МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Заштита животне средине	27.695	52,5	25.902	56,4	29.726	53,2
Култура	4.169	7,9	2.873	6,3	3.007	5,4
Аудиовизуелна делатност	0,0	0,0	2.847	6,2	2.741	4,9
Јавно информисање	0,0	0,0	477,0	1,0	421,7	0,8
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Остало	507,0	0,9	749,0	1,6	903,2	1,6
Укупно	52.755	100,0	45.907	100,0	55.912	100,0

Анализом учешћа различитих категорија државних помоћи у оквиру хоризонталне државне помоћи за 2023. годину утврђено је да најзначајније учешће имају области као што су заштита животне средине, запошљавање и државна помоћ за културу (која укључује помоћ за културу, аудиовизуелне делатности и јавну информисаност). Треба истаћи да државна помоћ за заштиту животне средине у 2023. години има већи апсолутни износ у поређењу са претходним извештајним годинама.

График 5: Структура учешћа појединачних категорија хоризонталне државне помоћи 2021-2023. година

Структура учешћа појединачних категорија хоризонталне државне помоћи у 2023. години показује да највеће процентуално учешће од 53,2% има државна помоћ која се односи на заштиту животне средине, као и да за њом следи државна помоћ за запошљавање у процентуалном износу од 32,6%.

Даље, анализирајући хоризонталну државну помоћ у односу на најчешће инструменте доделе државне помоћи, долазимо до тога да је државна помоћ за заштиту животне средине додељивана највише путем *feed-in* тарифа сврстаних у категорију „остало”, док је државна помоћ за запошљавање највише додељивана путем пореских подстицаја, како је то приказано у Табели 7.

Табела 7: Хоризонтална државна помоћ према инструментима доделе 2023. године

Износи у милионима динара

Врста хоризонталне државне помоћи	Субвенција	У % суб.	Порески подсти.	У % ПП	Повољни кредити	У % ПК	Смањење доприноса за социјално осигурање	У % СО	Остало	У % Остало	Укупно
Истраживање и развој	859,5	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	859,5
Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запошљавање	810,3	6,7	3.567,4	80,0	0,0	0,0	13.876	100,0	0,0	0,0	18.254
МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Заштита животне средине	4.299	35,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25.427	100,00	29.726
Култура	3.007	24,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3.007
Аудиовизуелна делатност	2.741	22,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.741
Јавно информисање	421,7	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	421,7
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Остало	0,0	0,0	903,2	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	903,2
Укупно	12.138,5	100,0	4.470,6	100,0	0,0	0,0	13.876	100,0	25.427	100,0	55.912

У 2023. години, хоризонтална државна помоћ додељивана је путем субвенција у износу од 12.138,5 мил. динара што чини 22% укупне хоризонталне државне помоћи, док су порески подстицаји додељивани у износу од 4.470,6 мил. динара, што представља 8% укупног учешћа. Међутим, путем категорије „остало“, додељено је 25.427 мил. динара, што чини 46% укупне хоризонталне државне помоћи, пре свега због тога што се у овој категорији налазе *feed-in* тарифе за заштиту животне средине.

Анализом субвенција као инструмента за доделу хоризонталне државне помоћи утврђено је да највеће учешће остварује државна помоћ за заштиту животне средине са 35,4%. Међутим, ако се узме у обзир укупно процентуално учешће за културу (која обухвата културу, аудиовизуелне делатности и јавну информисаност) у износу од 50,8%,

долази се до закључка да су субвенције највише додељиване управо за ову врсту државне помоћи. Порески подстицаји и смањење доприноса за социјално осигурање, као инструменти за доделу државне помоћи, учествују са 80%, односно 100%, у остваривању циљева запошљавања.

3.2.2. Регионална државна помоћ за улагање

Регионална државна помоћ има за циљ подстицање развоја мање развијених и неразвијених региона, као и ублажавање структурних проблема и неравномерности у развоју између различитих делова државе. Њен главни фокус је на стварању услова за економски и социјални напредак у регионима који су суочени са значајним разликама у развоју у односу на економски напредније регионе.

За реализацију ове категорије државне помоћи користе се различити инструменти доделе који могу укључивати финансијске подстицаје, субвенције, пореске олакшице и друге инструменте. Ова врста државне помоћи помаже у смањењу економских, природних, социјалних и демографских разлика. Регионална државна помоћ настоји да створи равнотежу у развоју, побољша животни стандард, подстакне нова запошљавања и унапреди инфраструктурне услове, чиме се смањује неједнакост између различитих региона.

Табела 8: Регионална државна помоћ у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Показатељ	Износи у милионима динара				
	2021. год	2022. год	2023. год	Индекс 23/21	Индекс 23/22
Државна помоћ (без пољопривреде)	180.979	129.734	131.590	73	101
Регионална државна помоћ за улагање	38.401	54.651	53.524	139	98
% учешћа регионалне државне помоћи за улагање	21,2	42,1	40,7	-	-

Регионална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи 2023. године из које је искључена пољопривреда учествује са 40,7%. Износ ове помоћи од 53.524 милиона

динара представља умањење за 2 процентна поена у односу на претходну извештајну годину, док у односу на 2021. годину представља увећање за 39 процентних поена.

Такође, ова помоћ је додељивана путем следећих инструмената доделе државне помоћи: субвенције (20.452 милиона динара), порески подстицаји (32.152 милиона динара) и кредити по повољнијим условима (920 милиона динара). У току 2023. године не бележи се инструмент „остало“ као инструмент доделе регионалне државне помоћи. Под тим инструментом се подразумева додела грађевинског земљишта у јавној својини са умањеном накнадом или без накнаде која се плаћа за отуђење грађевинског земљишта, закуп пословног простора у јавној својини који се даје без или са умањеном накнадом у виду закупа и сл.

Табела 9: Однос регионалне, хоризонталне и државне помоћи за санацију и реструктурирање у периоду 2021.-2023. година

Износи у милионима динара			
Државна Помоћ	2021. год	2022. год	2023. год
Регионална државна помоћ за улагање	38.401	54.651	53.524
Хоризонтална државна помоћ	52.755	45.907	55.912
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0
Укупно	91.156	100.558	109.436

Укупна вредност хоризонталне и регионалне државне помоћи за 2023. годину износи 109.436 милиона динара. Пошто се у овом периоду не појављује државна помоћ за санацију и реструктурирање, може се закључити да су средства која су додељена у потпуности усмерена ка подстицању развојних циљева, како на нивоу хоризонталне, тако и на нивоу регионалне државне помоћи.

Овај резултат указује на значајну усмереност политике државне помоћи према подршци економском и социјалном развоју, као и на континуитет у спровођењу мера које имају за циљ унапређење развојних процеса. Анализа такође показује да се позитивни тренд из претходних извештајних периода наставља, чиме се потврђује стална посвећеност усмеравању државних ресурса ка унапређењу одрживог развоја, смањењу неједнакости и подршци кључним секторима економије.

3.2.3. Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Ова помоћ је у току 2023. године износила 20.384 милиона динара са учешћем у укупној државној помоћи од 10,7%. Помоћ је у 2023. години умањена у односу на 2021. годину када је износила 26.245 милиона динара, док је у односу на 2022. годину незнатно увећана.

Табела 10: Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Износи у милионима динара

Година	2021. год	2022. год	2023. год
УОБИ	26.245	19.808	20.384
Укупна државна помоћ	221.876	187.871	190.311
%	11,8	11,0	10,7

Ова државна помоћ додељивана је на локалном, покрајинском и републичком нивоу. Велики део укупно додељених средстава односи се на помоћ намењену јавним медијским сервисима и другим великим јавним предузећима. Ова врста државне помоћи има значајан утицај на стабилност и развој јавног сектора омогућавајући му да испуњава своје обавезе и пружа јавне услуге које су од виталног значаја за функционисање друштва у целини.

Државна помоћ додељивана је путем различитих инструмената, који обухватају субвенције у износу од 7.687 милиона динара, као и средства под категоријом „остало“, која износе 12.697 милиона динара. Субвенције су углавном коришћене за подршку конкретним активностима јавних медија и јавних предузећа, док средства категорисана као „остало“ укључују различите друге обрасце подршке који се не сврставају у стандардне субвенције.

3.2.4. COVID-19 мере државне помоћи

COVID-19 мере државне помоћи настале су као одговор Европске уније на озбиљну кризу изазвану епидемијом заразне болести COVID-19 која је једнако погодила друштво и привреду због чега је била неопходна правовремена реакција како би се ублажиле последице. У том смислу, креиране су мере којима се отклањају поремећаји у привреди а односе се на отклањање штетних последица и озбиљних поремећаја у привреди и мере државне помоћи кроз докапитализацију учесника на тржишту. Треба истаћи да се нове мере не доносе закључно са 2022. годином већ се у извештају исказује реализација претходно донетих мера по којима корисници још увек примају ову врсту помоћи.

Табела 11: COVID-19 мере државне помоћи у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Износи у милионима динара			
Година	2021. год	2022. год	2023. год
COVID-19 мере државне помоћи	63.578	9.295	1.769
Укупна државна помоћ	221.876	187.871	190.311
%	28,7	5,0	1,0

Анализа указује на то да је у 2023. години ова категорија помоћи износила 1.769 милиона динара, док је у 2022. и 2021. години износила 9.295 милиона динара односно 63.578 милиона динара. У 2023. години ова помоћ се додељивала путем гаранција (1.769 милиона динара) као инструмента доделе државне помоћи.

3.2.5. Секторска државна помоћ

Секторска државна помоћ представља врсту државне помоћи која је усмерена ка подршци одређеним секторима или индустријама које се сматрају стратешки важним за економски развој, иновације, запошљавање или одрживост у земљи. Ова врста помоћи је дизајнирана да подржи секторске потребе и развојне циљеве, као и да омогући конкурентност и одрживост унутар одређених индустрија које су суочене са тржишним изазовима или структурним проблемима.

Међутим, секторска државна помоћ може довести до дисторзије конкуренције на тржишту. Може се сматрати да државна помоћ даје неправедну предност одређеним учесницима на тржишту или индустријама, што може довести до прекомерне интервенције државе. Због тога, у складу са европским правилима и међународним трговинским споразумима, секторска државна помоћ мора бити усклађена са стандардима који гарантују фер конкуренцију и транспарентност.

У Србији и другим земљама које су у процесу европских интеграција, секторска државна помоћ подлеже строгим правилима и контроли како би се осигурало да не нарушава тржишну равноправност, али истовремено доприноси економском развоју и стабилности у одређеним важним секторима.

Табела 12: Секторска државна помоћ у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Износ у милионима динара			
Сектор	2021. год	2022. год	2023. год
Рударство	0,0	0,0	0,0
Саобраћај	0,0	73,1	0,0
Челик	0,0	0,0	0,0
Укупно	0,0	73,1	0,0

Секторска државна помоћ се није додељивала у току 2023. године. У претходној извештајној години ову помоћ је додељивало Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре на основу Одлуке о спровођењу поступка за доделу средства као стимулативних мера путем јавног позива за унапређење комбинованог транспорта за 2022. годину (број: 401-00-496/2022-01 од 25.03.2022. године) у укупном износу од 73.059.364,00 динара и то путем субвенција као инструмента доделе државне помоћи.

3.3. Инструменти додељене државне помоћи у 2023. години у Републици Србији

Доделом државне помоћи корисник стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте. Она се додељује из јавних средстава и зависно од инструмената доделе, може представљати стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода (члан 3. став 1. Закона).

Инструменти доделе државне помоћи представљају начин путем којег давалац државне помоћи додељује јавна средства. Давалац државне помоћи може изабрати да додељује јавна средства у виду директног инструмента као што је пренос новчаних средстава (бесповратна средства) или неког индиректног инструмента као што је гаранција државе.

Неопходно је истаћи да је давалац државне помоћи дужан да државну помоћ која се додељује у облику субвенције (бесповратних средстава) изрази у бруто новчаној противвредности тј. износу пре одбитка пореза и других накнада. Такође, ако се државна помоћ додељује кроз друге инструменте државне помоћи, давалац је дужан да изврши транспарентни приказ кроз бруто новчану противвредност која је изражена у номиналном износу. Поред тога, државна помоћ која се исплаћује у више рата се мора дисконтовати на вредност у тренутку доделе при чему се за дисконтовање користи дисконтна стопа која важи у тренутку доделе.

Члан 3. став 4. Закона предвиђа следеће инструменте доделе:

- бесповратна средства (**субвенције**),
- фискална олакшица - умањење или ослобођење од плаћања пореза, доприноса, царина и других фискалних дажбина (**пореске олакшице**),
- кредити дати по повољнијим условима од тржишних (**повољни кредити**),
- гаранција државе, сваког правног лица које располаже и/или управља јавним средствима или другог даваоца државне помоћи, дата по условима повољнијим од тржишних (**гаранције**),
- отпис дуга према држави, локалној самоуправи или правном лицу које управља или располаже јавним средствима (**отпис дуга**), и
- продаја непокретности у јавној својини без накнаде или по цени нижој од тржишне, ослобађање од плаћања такси, *feed-in* тарифе (**остало**).

Табела 13: Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године према инструментима доделе (укључујући и сектор пољопривреде)

Износи у милионима динара

Инструмент Доделе	2021. год.	У	2022. год.	У	2023. год.	У	Индекси	
		%		%		%	23/21	23/22
Субвенције	137.991	62,1	92.846	49,4	98.999	52,0	72	107
Порески подстицаји	42.494	19,2	41.554	22,1	36.622	19,2	86	88
Повољни Кредити	108,0	0,1	248,0	0,1	920,0	0,5	-	-
Гаранције	1.513	0,7	2.906	1,5	1.769	1,0	117	61
Смањење доприноса	0,0	0,0	9.099	5,0	13.876	7,3	-	153
Остало	37.100	16,7	35.151	18,7	38.124	20,0	103	108
Отпис Дуга	2.670	1,2	6.067	3,2	0,0	0,0	-	-
Укупно	221.876	100,0	187.871	100,0	190.311	100,0	86	101

Путем субвенција у 2023. години је додељено 52% укупно додељене државне помоћи, док је путем пореских подстицаја укупно додељено 19,2% државне помоћи. Износ нето државне помоћи по основу одобрених повољних кредита 2023. године је био 920 милиона динара, а 2022. и 2021. године нето државна помоћ по основу одобрених повољних кредита износила је 248 милиона динара односно 108 милиона динара.

График 6: Структура инструмената доделе државне помоћи у Републици Србији 2021, 2022. и 2023. године

Приликом коришћења одређеног инструмента за доделу државне помоћи, важно је осигурати да он буде усмерен на решавање конкретног тржишног недостатка који се настоји отклонити у датом тренутку. Кључно је да се одабере инструмент који ће бити најефикаснији у постизању овог циља, а истовремено ће имати минималан утицај на конкуренцију. Овај приступ осигурава да државна помоћ не изазове негативне ефекте по тржишну динамику и да не нарушава фер конкуренцију међу учесницима на тржишту.

У 2023. години, субвенције су остале најчешће коришћени инструмент за реализацију државне помоћи. Ова врста помоћи се користи како за финансирање хоризонталних тако и за регионалних циљева, те има велики утицај на подршку различитим секторима и регионима.

3.3.1. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2023. године према инструментима доделе

Табела 14. Инструменти доделе државне помоћи у 2023. години
Износ у милионима динара

Редни број	Категорија	ИНСТРУМЕНТИ ДОДЕЛЕ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ							Укупно
		Субвенције	Порески подстицаји	Повољни кредити	Остало	Гаранције	Отпис дуга	Смањење доприноса	
A	Пољопривреда	58.721	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	58.721
B (I+II+III+IV)	Индустрија и услуге	40.278	36.622	920,0	38.124	0,0	0,0	0,0	129.821
I	Хоризонтална државна помоћ	12.138,5	4.470,6	0,0	25.427	0,0	0,0	13.876	55.912
1	Истраживање и развој	859,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	859,5
2	Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Запошљавање	810,3	3.567,4	0,0	0,0	0,0	0,0	13.876	18.254
4	МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Заштита животне средине	4.299	0,0	0,0	25.427	0,0	0,0	0,0	29.726
6	Култура	3.007	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3.007
7	Аудиовизуелна делатност	2.741	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.741
8	Јавно информисање	421,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	421,7
9	Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Остало	0,0	903,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	903,2
II	УОЕН	7.687	0,0	0,0	12.697	0,0	0,0	0,0	20.384
III	Секторска државна помоћ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	Рударство	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Саобраћај	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Челик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	Регионална државна помоћ за улагање	20.452	32.152	920,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53.524
V	COVID - 19 мере	0,0	0,0	0,0	0,0	1.769	0,0	0,0	1.769
Укупно (A+B+V)		98.999	36.622	920,0	38.124	1.769	0,0	13.876	190.311

3.3.1.1. Субвенције

Субвенције су и у 2023. години остале најзаступљенији инструмент доделе државне помоћи са учешћем од 52% у укупно додељеној државној помоћи. Субвенције износе 98.999 милиона динара. Највећи удео од 59% у субвенцијама имају субвенције додељене за развој пољопривреде (58.721 милион динара), док удео у износу од 41% имају субвенције додељене сектору индустрије и услуга (40.278 милиона динара).

3.3.1.2. Порески подстицаји

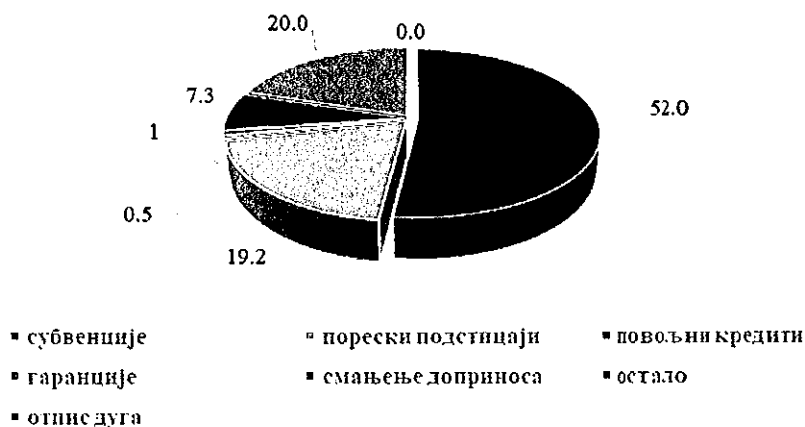
Порески подстицаји у 2023. години као инструмент доделе државне помоћи су износили укупно 36.622 милиона динара. У укупном износу свих инструмената доделе државне помоћи учествују са 19,2%. За потребе овог извештаја, термин „порески подстицаји“ обухвата пореске подстицаје одобрене на основу закона којим се уређује порез на добит правних лица и пореске подстицаје одобрене на основу закона којим се уређује порез на доходак грађана. Овај инструмент се највише користио приликом доделе регионалне државне помоћи.

3.3.1.3. Повољни кредити

Државна помоћи по основу одобрених повољних кредита 2023. године износи 920 милиона динара, односно заступљена је са 0,5% у укупно додељеној државној помоћи. Износ државне помоћи садржан у повољним кредитима (одобреним под условима повољнијим од услова на банкарском тржишту капитала) представља позитивни ефекат повољније каматне стопе по којима су кредити одобравани, у односу на референтну каматну стопу, која је објављена на сајту Комисије www.kkdp.gov.rs. Овај инструмент се највише користио приликом доделе регионалне државне помоћи.

График 7: Структура инструмената доделе државне помоћи у Републици Србији 2023. године (са пољопривредом)

Структура инструмената у процентима у 2023. години

3.3.1.4. Остало

Остали инструменти доделе државне помоћи чине 20% укупно додељене државне помоћи, док је њихов апсолутни износ 38.124 милиона динара. Остали инструменти обухватају продају непокретности у јавној својини без накнаде или по цени нижој од тржишне, ослобађање од плаћања локалних такси, *feed-in* тарифе, таксе намењене РТС и РТВ и сл. Овај инструмент се највише користио приликом доделе државне помоћи за заштиту животне средине.

3.3.1.5. Гаранције

Гаранције као инструмент доделе државне помоћи чине 1% укупно додељене државне помоћи и износе 1.769 милиона динара. Овај инструмент се користио приликом реализације COVID-19 мера државне помоћи¹⁹.

¹⁹ Закон о гарантним шемама Министарства финансија

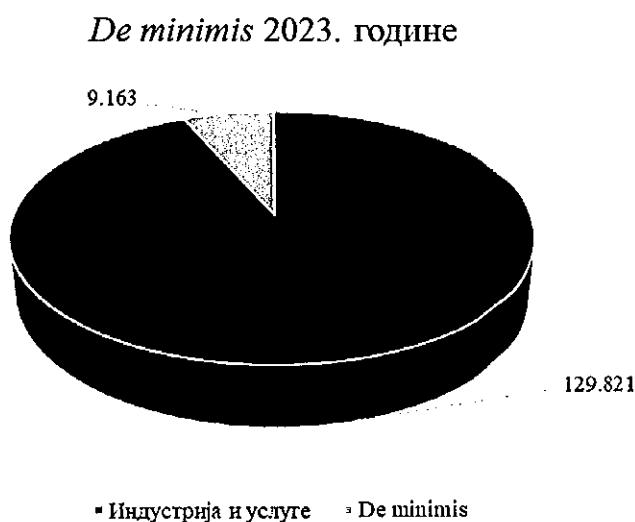
3.3.1.6. Смањење доприноса за обавезно социјално осигурање

Овај инструмент доделе државне помоћи чини 7,3% укупно додељене државне помоћи, док је апсолутни износ овог инструмента 13.876 милиона динара. Овај инструмент се користио у току 2023. године приликом реализације хоризонталне државне помоћи за запошљавање и то на основу закона којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

4. ПОМОЋ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ (*de minimis* помоћ)

Закон о контроли државне помоћи дефинише помоћ мале вредности (*de minimis* помоћ) као помоћ која нема значајан утицај на нарушавање конкуренције на тржишту и на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније. *De minimis* помоћ се не пријављује Комисији, имајући у виду да не представља државну помоћ, већ одлуку о оправданости доделе доноси давалац *de minimis* помоћи, који обавештава Комисију о додељеној *de minimis* помоћи.

График 8: Однос помоћи мале вредности и државне помоћи додељене за индустрију и услуге 2023. године

De minimis помоћ прати се одвојено од државне помоћи и није приказана у укупном износу додељене државне помоћи. *De minimis* помоћ се може доделити за било коју намену, осим за набавку друмских теретних возила учесницима на тржишту који обављају услуге превоза терета, подстицање извоза, односно за успостављање и функционисање дистрибутивне мреже или за друге текуће расходе повезане са извозном делатношћу, давање предности домаћим производима у односу на увозне производе.

Наиме, *de minimis* помоћ може да се додели појединачном учеснику на тржишту у износу који је прописан као горња граница ове помоћи у било ком периоду у току три узастопне фискалне године.

Обавеза вођења регистра *de minimis* помоћи прописана је чланом 48. Закона. Регистар садржи информације о даваоцу помоћи, кориснику, правном основу за доделу помоћи,

врсти инструмената и износу додељене помоћи. Давалац помоћи има обавезу да води евиденцију о додељеним средствима и да достави Комисији све потребне податке ради правилног вођења овог регистра²⁰.

Табела 15: *De minimis* помоћ у периоду 2021-2023. година

Износи у милионима динара					
Ниво доделе	2021. год	2022. год	2023. год	Индекс 2023/2021	Индекс 2023/2022
Републички	7.439	6.183	7.403	100	120
Покрајински	523,0	500,0	610,0	117	122
Локалне самоуправе	945,0	964,0	1.150	122	119
Укупно	8.907	7.647	9.163	103	120

Додељена помоћ мале вредности 2023. године износила је 9.163 милиона динара, од чега 7.403 милиона динара је додељено са републичког нивоа, 610 милиона динара додељено је са покрајинског нивоа, а 1.150 милиона динара додељено је са нивоа јединица локалне самоуправе. У односу на 2022. годину када је *de minimis* помоћ износила 7.647 милиона динара, додељена *de minimis* помоћ у 2023. години бележи раст од 20%. Ова врста помоћи се највише додељује путем субвенција, с тим да се јављају царинске олакшице као инструмент доделе које у 2023. години износе 107.333.806,00 динара, као и кредити дати по повољнијим условима од тржишних у којим је нето износ помоћи био 201.825.299,00 динара.

Путем *de minimis* помоћи могу се остварити различити циљеви, који се реализују на различитим нивоима власти, од локалног до републичког. Ова врста помоћи има за циљ подршку малим и средњим привредним субјектима, као и предузетницима, који представљају окосницу економског развоја и иновација. *De minimis* помоћ је често коришћена у оквиру различитих програма подстицаја, који су осмишљени да стимулишу раст и конкурентност МСП, као и да побољшају њихову позицију на тржишту.

²⁰ *De minimis* регистар (kkdp.gov.rs)

Поред тога значајан део *de minimis* помоћи усмерен је на области као што су истраживање, иновације и развој. Ова средства су намењена за улагања у нове технологије, истраживачке активности и пројекте који имају потенцијал да значајно унапреде продуктивност и конкурентност привреде у целини. Такође, *de minimis* помоћ игра важну улогу у стимулисању запошљавања, пружајући финансијску подршку предузећима која су у процесу запошљавања нових радника или увођења нових пословних активности.

De minimis помоћ има специфичне услове и ограничења, с обзиром да је намењена за мање интервенције које не нарушавају тржишну конкуренцију. Стога је ова врста помоћи погодна за подршку различитим развојним активностима, без стварања значајних поремећаја на тржишту, што је чини важним алатом за локални и регионални развој.

5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

На основу досадашње праксе, може се констатовати да је свест давалаца државне помоћи о обавези пријаве државне помоћи ради оцене усклађености пре доделе државне помоћи значајно побољшана.

Увидом у досадашње поступке јасно је да је Комисија у оквиру поступка претходне контроле доносила решења којима је утврђивала постојање и усклађеност пријављене државне помоћи. Постојањем „*ex-ante*” контроле и „*standstill*” клаузуле, постигнута је превентивна заштита тржишта и конкуренције од потенцијалних поремећаја које би државна помоћ могла изазвати.

У поређењу са претходним извештајним периодима, видљив је позитиван тренд јачања свести код давалаца државне помоћи о потреби благовременог и уредног пријављивања државне помоћи. Иако овај тренд показује напредак, и даље је потребно континуирано јачати свест о значају правовременог подношења пријава, како би се смањио број накнадних контролних поступака и минимизирали могући ризици од ремећења конкуренције на тржишту.

У 2023. години, додела државне помоћи за реализацију хоризонталних циљева (као што су запошљавање, заштита животне средине, истраживање и развој) наставила је позитиван тренд из претходних извештајних периода, при чему су износи који су додељени за ове циљеве били углавном уједначени и константни. У оквиру ових циљева, средства намењена за заштиту животне средине су, међутим, бележила значајан раст у 2023. години, повећавши се за 15 процентних поена у односу на 2022. годину.

Укупна вредност хоризонталне и регионалне државне помоћи за 2023. годину износила је 109.436 милиона динара. С обзиром на то да у извештајном периоду за ову годину није било доделе помоћи за санацију и реструктурирање, закључује се да је велики део ових помоћи усмерен ка подстицању развојних циљева. Анализа такође показује да се позитиван тренд из претходних извештајних периода наставља и да се ове помоћи у потпуности фокусирају на развој.

За регионални развој, у 2023. години је издвојен износ од 53.524 милиона динара, што представља значајан раст од 39 процентних поена у односу на 2021. годину, док у поређењу са 2022. годином износ бележи минимални пад од 2 процентна поена.

Секторска државна помоћ није додељивана у 2023. години, док је у 2022. години ова помоћ додељивана од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и

инфраструктуре, и то за унапређење комбинованог транспорта у укупном износу од 73.059.364 динара, путем субвенција као главног инструмента доделе државне помоћи.

Од 2020. године, прате се и две нове категорије државне помоћи - накнада за обављање услуга од општег економског интереса и помоћ у оквиру COVID-19 мера. У 2023. години, апсолутни износ државне помоћи у виду накнада за обављање услуга од општег економског интереса износио је 20.384 милиона динара, што чини 10,7% укупне државне помоћи. Ова помоћ је углавном намењена јавним медијским сервисима и другим јавним предузећима, а додељена је путем субвенција (7.687 милиона динара) и инструмента категорисаног као „остало“ (12.697 милиона динара).

Што се тиче помоћи у оквиру COVID-19 мера, приметан је значајан пад у износу ове помоћи у 2023. години, што се може сматрати позитивним трендом, имајући у виду природу ове врсте помоћи. За ове мере је у 2023. години издвојено 1.769 милиона динара док је инструмент доделе била гаранција.

Општи закључак указује на потребу да се настави са реализацијом мера државне помоћи које су усмерене на подстицање хоризонталних циљева као што су запошљавање, регионални развој, заштита животне средине и иновације, како би се подстакла даља економска стабилност и развој.

Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2023. годину израђен је на основу података које су доставили даваоци државне помоћи. За тачност, веродостојност и потпуност података из достављених прилога одговорни су сами даваоци помоћи.

Савет Комисије је усвојио овај извештај на 3. седници, 14. априла 2025. године.

**ВРШИЛАЦ ФУНКЦИЈЕ
ПРЕДСЕДНИКА КОМИСИЈЕ**

Драгица Јерговић